Тошкент ҳақиқати

№ 31 (10.457).
1993 йил
16 март
сешанба
Нархи 5 сўм.

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий–сиёсий газетаси

СЕШАНБА, ПАЙШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

БМТ Бош котиби Бутрос Бутрос Ғолий жаноби олийларига

Бош котиб жаноблари!

Тожикистондаги воқеалар муносабати билан 1992 йилнинг сентябрида қилган мурожаатимга ижобий муносабатда бўлинганлиги ҳамда ана шу мамлакатдаги вазиятни нормаллаштириш йўлида БМТ сарфлаётган самарали куч-ғайратлар учун сизга яна бир бор самимий миннатдорчилик изҳор этишдек юксак шарафга муяссарман.

Ўзбекистон Республикасининг ҳукумати ва халқи ер куррасининг турли бурчакларидаги, шу жумладан, бизнинг минтақамиздаги можароларни бартараф этиш борасида БМТнинг саъй-ҳаракатларини ва Бош котиби сифатида сизнинг чора-тадбирларингизни ғоят зўр эътибор ва умид билан кузатиб турибдилар.

Жаноби олийлари, шу муносабат билан Марказий Осиёда ва аввало Тожикистонда барқарорлик ҳамда тинчлик ўрнатиш муаммоларига яна бир бор эътиборни жалб этишни истардим.

Тожикистоннинг Конституциявий йўл билан сайланган ҳокимияти бу жафокаш мамлакатда тинчликни, тартиб ва қонунчиликни қайта тиклаш, иқтисодиётни барқарорлаштириш ва аҳолини таъминлаш, биродаркушлик урушининг оғир оқибатларини тугатиш (бу уруш ўн минглаб кишиларнинг ёстиғини қуритди) борасида кўраётган чора-тадбирларини Ўзбекистон Республикаси, ишончим комилки, бошқа қўшни давлатлар ҳам ижобий баҳоламоқдалар.

Азият чеккан халққа БМТ йўли билан берилган инсонпарварлик ёрдами, Қозоғистон, Россия, АҚШ, Туркия, Хитой, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатлар томонидан уни қўллаб-қувватлаш ва меҳр-шафқат кўрсатиш ҳаракатлари юксак баҳога сазовордир.

Ўзбекистон қўшни мамлакатдаги урушда жафо чекканларга астойдил ҳамдардлик туйғуси билан озиқ-овқат, болалар кийим-кечаги, дори-дармонлар, қурилиш материаллари ва бошқа ҳаётий зарур молларни юбориб турди ва ҳамон юбормоқда.

Шу билан бирга ҳозирги вақтда Тожикистондаги шафқатсиз ва тинкани қуритадиган урушнинг, уй-жойлар ва ҳаёт таъминоти иншоотлари жуда кўплаб бузилганининг ғоят оғир иқтисодий ва ижтимоий оқибатлари, ёнилғи, ёқилғи, уруғлик, озиқ-овқат, дори-дармон билан таъминлашдаги ҳалокатли аҳвол ўз таъсирини ўтказмоқда. Инсонлар кулфати ва азоб-уқубатларининг, ялписига дардга чалиниш ва юқумли касалликларнинг янги-янги манбалари пайдо бўлиш эҳтимоли бор.

Жаҳон миқёсида юксак обрўга эга бўлган сиз, Бош котиб жанобларига мурожаат этиб, БМТнинг халқаро ҳаётдаги ноёб аҳамиятини назарда тутиб, ҳеч кечиктирмай кўриб чиқилиши лозим бўлган икки масалада ёрдам беришни илтимос қилур эдим.

Биринчиси. Бу — жаҳон ҳамжамияти ёрдамида Тожикистон Республикаси билан Афғонистон Ислом давлати ўртасидаги чегаранинг бехатарлиги ва дахлсизлигини таъминлашдан иборатдир. Бу масалада биз ниҳоятда ташвишланаётганимизнинг боиси шундаки, собиқ СССР таркибида тарихан ривожланиш сабабли Тожикистоннинг ташқи чегаралари айни бир вақтда минтақамиздаги барча мамлакатлар учун энг чекка марра бўлиб қолган. Яқиндагина суверен ва мустақил бўлган Марказий Осиёдаги бешта давлат ўртасида лоақал рамзий бўлсада ички чегаралар мутлақо мавжуд эмас. Шу боисдан Тожикистон чегараларнинг дахлсизлигига оз бўлсада қилинган тажовузлар Марказий Осиёдаги барча давлатларнинг суверенитетига бевосита тажовуз деб қабул қилиниши мумкин.

Айни пайтда биз ишончли манбалардан олган маълумотларга кўра, Тожикистоннинг Афғонистон томонидаги жанубий чегаралари бўйлаб қўшни мамлакатлар ҳудудида жойлашган экстремистлар марказларининг бевосита иштироки ва мададида минтақамиз ҳудудида қўпорувчилик ҳаракатларини амалга ошириш учун қўпорувчи-террорчи гуруҳлар томонидан қурол-яроғ омборлари, шунингдек лагерлар барпо этишга зўр берилмоқда.

Шу тариқа, Афғонистон-Тожикистон чегарасини оммавий тарзда бузишларга ва Марказий Осиёда шафқатсизларча қотиллик ҳаракатларига фаол тайёргарлик кўрилаётгани халқаро жамоатчиликни ташвишлантирмай қололмайди.

Жаноб Бош котиб сизнинг эътиборингизни жалб этмоқчи бўлганим бошқа масала — қийноқ ва дўқ-пўписалар ёрдамида зўрлик билан Тожикистондан ҳайдаб кетилган ўн минглаб бегуноҳ ва ҳамма нарсадан маҳрум этилган кишилар— болалар, аёллар, қариялар тақдирига даҳлдордир. Улар Афғонистонда жуда оғир аҳволга тушиб қолганлар, зўравонлик, очлик, касалликдан ҳалок бўлмоқдалар ва ўз она юртига тўсқинликсиз қайтишлари учун БМТнинг ғоят қатъий мададига муҳтождирлар.

Ўзбекистон Республикаси инсонпарварлик қоидаларига амал қилиб, Тожикистоннинг зўрлик билан ҳайдаб кетилган аҳолисини БМТ ҳомийлигида Ватанига қайтаришга доир махсус ҳаракатни амалга оширишда ўз кўмагини, шунингдек мавжуд имкониятларни, жумладан, ўз ҳудудини таклиф этишга тайёрдир.

Жаноби олийлари!

Тожикистонда ва унинг теварагида кескинликнинг яна авж олиши катта вайронгарчилик келтирувчи ядро ва оддий қуролга эга бўлган улкан минтақада сиёсий ва ижтимоий ларзаларни келтириб чиқариш учун қудратли омил бўлиши мумкинлигига етарли баҳо бермай бўлмайди.

Шу муносабат билан мазкур мактубни расмий мурожаатнома деб билиб, Хавфсизлик Кенгашининг мажлисида муҳокама қилиш учун махсус ахборот тайёрлаш мақсадида ишларнинг аҳволини батафсил ўрганиш ва фактлар тўплаш учун сизнинг шахсий вакилларингизни минтақамизга юборишингизни сўрайман. Жаноб Бош котиб, сизни ишонтириб айтаманки, Ўзбекистон Республикаси ҳукумати уларнинг ишига ҳар томонлама ёрдам беради.

Фурсатдан фойдаланиб сиз, жаноби олийларига ўзимнинг энг юксак эҳтиромимни яна бир бор изҳор этаман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикасининг Президенти.
Тошкент шаҳри,
1993 йил 13 март.

ДЕҲҚОНЧИЛИК—САНОАТ ИЛҒОРЛАРИГА МУКОФОТЛАР

Қишлоқда бозор муносабатларини шакллантириш шароитида деҳқончилик-саноат мажмуининг барқарор ишлашини таъминловчи келишилган чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ва қишлоқ хўжалиги ходимларининг 1993 йилги биринчи навбатдаги вазифаларини белгилаб олиш мақсадида 15 мартдан бошлаб Тошкентда деҳқонлар ва чорвадорларнинг республика кенгашларини ўтказишга қарор қилинди.

Шу воқеа арафасида, деҳқончилик-саноат мажмуининг 1992 йилги иш якунлари юзасидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг шу йил 13 мартдаги фармонига мувофиқ тармоқ ходимларидан катта бир гуруҳи Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди, энг яхши ўрнак кўрсатганларга Ўзбекистон Республикасининг Фахрий унвонлари берилди.

Фармон маҳаллий оммавий ахборот воситаларида эълон қилинади.

Наврўз олдидан

ТОШКЕНТ·93

ЭЗГУЛИККА ДАЪВАТ ЭТАДИ

ЎЗБЕКИСТОН мустақилликка эришгач, ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида чуқур ўзгаришлар юз бера бошлади. Аввало бу аҳолининг тарихан узоқ, миллий турмуш ва тафаккур тарзидан, халқ анъаналаридан, урф-одатларидан келиб чиқаётганлигида зуҳур бўлмоқда.

Катталарга ҳурмат, оила ва фарзандлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш, очиқ кўнгиллилик, миллатидан қатъий назар одамларга ҳайрихоҳлик билан муносабатда бўлиш, ўзгалар кулфатига ҳамдардлик ва ўзаро ёрдам туйғуси миллатимизга хосдир. Маънавиятимизни шакллантиришда бу фазилатларни ёш авлод онгига, унинг тарбиясига тобора сингдириб боришимиз бугунги куннинг энг муҳим вазифасидир. Шунингдек ўз Ватанига меҳр-муҳаббат, меҳнатсеварлик, билимга, устозларга, маърифатпарварларга нисбатан алоҳида ҳурмат-эҳтиром ҳам Ўзбекистон аҳолисига хос фазилатлар бўлиб, чуқур инсонпарварлик ғоялари билан суғорилгандир. Маънавиятимизнинг шаклланишида юқорида қайд қилинган фазилатларнинг барчасини умумхалқ байрами «Наврўз» ўзида мужассамлаштирган.

Наврўз — «Янги кун» бутун Ўрта Осиё халқларининг қадимий байрамларидан бири сифатида узоқ тарихга эгадир. Буюк олим ва мутафаккир Абу Райҳон Беруний (973—1048) ўзининг «Ўтмиш ёдгорликлари» китобида бу тўғрида қимматли маълумот беради. Унинг ёзишича, Наврўз Эрон ва Ўрта Осиёда яшовчи халқларнинг қадимий байрами бўлиб, «Баҳор ёмғирининг биринчи томчилари тушгандан бошлаб гуллар очилгунча, ўсимлик униб чиқа бошлагандан такомиллашгунча давом этадиган вақтга тўғри келади.

Беруний таърифича Наврўз оламнинг бошланиши ва яратилишига далил қилинган, яъни ўша куни фалаклар ҳаракати ва ёритгичлар сайри тўхталишдан ҳаракатга қайта тушган. Қуёш пайдо бўлиб у туфайли йиллар, ойлар, кунлар мавжуд бўлган, олам яратилиб, биринчи инсон Каюмарснинг пайдо бўлиши ана шу кунда юз барган.

Ҳатто худо оламни яратган олти куннинг биринчиси Наврўз бўлган деган ақида ҳам мавжуддир. Шу сабабли Наврўз бу ҳаётнинг пайдо бўлиши, инсон наслининг вужудга келиши билан боғлиқ байрам деб ҳисоблаб келинган.

Ўрта Осиё, умуман Шарқ халқлари мутафаккирларининг илмий ва бадиий ижодида Наврўзга катта эътибор берилган. Алишер Навоийнинг устози Лутфийнинг (XV аср) «Гул ва Наврўз» достонида Наврўз бу — оламни хуррамликка юз тутиши, чаманлар чиройи жаннатдан нишон беришини тасвир этади. Бобурнинг «Бобурнома»сида, Огаҳийнинг «Ошиқлар тумори»да Наврўз байрамининг латофати куйланади.

Собиқ Совет замонида бу улуғ айёмга турли даврларда турлича муносабатда бўлинди. Айниқса, «шаклан миллий, мазмунан социалистик» маданият яратиш жараёнида миллий анъана урф-одатлар тақиқ этилди. Наврўзга ҳам эскилик сарқити ва диний байрам сифатида қаралди. Аҳвол шу даражагача етдики, ҳатто коммунист бўлган киши қабристонга ота-онасини ҳокини зиёрат қилишга ҳам ҳаққи, ҳуқуқи йўқ эди. Республикамизда, айниқса, кўзга кўринган, таниқли зиёлиларимиз бундан кўп азият чекишган эди. Ҳукмрон мафкуранинг якка ҳокимлиги маънавиятимизга қанча зарар етказганлигини битта шу мисолда ҳам кўришимиз мумкин.

Эндиликда Наврўз республикамизда яшовчи барча миллатлар, элатлар ўртасидаги дўстлик, биродарлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамловчи байрам сифатида нишонланади. 1990 йилдан бошлаб республикамизда Наврўз байрами дам олиш куни деб эълон қилинди.

Шу йилнинг 27 февралида Вазирлар Маҳкамасининг Наврўз умумхалқ байрамини республикамизда кенг кўламда ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Қарорда: миллий урф-одатлар негизида умуминсоний қадриятларни улуғлаш, халқ ижодкорлик қудратини намоён этиш, ватанга муҳаббат, меҳр-шафқат, юртимизда яшовчи барча миллатлар ўртасида дўстлик, ҳамжиҳатлик, тинчлик ва осойишталикни янада мустаҳкамлаш мақсадида қатор тадбирлар ўтказилиши қайд қилинган.

Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш топширилди. Байрамни маблағ билан республикамиздаги «Маҳалла», «Наврўз», «Экосан», Шароф Рашидов номидаги жамғармалар таъминлайдилар.

Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси ва «Наврўз» хайрия жамғармаси ташаббуси билан 21 март куни «Мустақиллик — инсонни эъзозлашдир» шиори остида телемарафон ўтказилиши ҳам мақсадга мувофиқдир.

Бу тадбирлар барчаси Наврўз байрамининг оила даврасида, маҳалла, район, вилоят миқёсида ташкилий равишда ўтказилишига қаратилгандир. Наврўз бу байналмилал байрамдир. Бу байрамни биз билан бир қаторда Эрон, Афғонистон, Покистон, Ҳиндистон халқлари ҳам нишонлайдилар. Наврўз бу мамлакатларда яшовчи кўп халқлар учун азиз ва мўътабар бир айём ҳисобланади.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон мустақил давлат сифатида жаҳонга юз тутаётган бир пайтда бу қўшни мамлакатлар билан маданий-маънавий алоқаларимизни мустаҳкамлашда алоҳида аҳамиятга эгадир, чунки бу байрам эзгулик, адолат, инсонга ҳурмат туйғуларини мустаҳкамлашга, кишилар, миллатлар, халқлар ўртасида биродарлик, аҳиллик, бирдамликни янада кучайтиришга даъват қилади.

М. РАҲМОНОВА,
Тошкент Давлат Аграр университети сиёсатшунослик кафедраси доценти.

ҚИБРАЙДА ҲАЙРИЯ МАРАФОНИ

САҲОВАТЛИ, қалби дарё, меҳр-оқибатли кишиларимиз азалдан ёрдамга муҳтож одамларни эътиборсиз қолдирмаганлар, уларга қўлларидан келганича ёрдам берганлар.

Ўтган йили қибрайликлар хайрия кечаларида тўпланган 685 минг сўмни райондаги етим-есирлар, ижтимоий ҳимояга муҳтож кишиларга ёрдам тариқасида улашгандилар. Жумладан, райондаги 26 та ёнғиндан зарар кўрган хонадонларга зудлик билан ёрдам кўрсатилди, 77-мактаб-интернати, 4-болалар-санаторий мактаби тарбияланувчиларига моддий ёрдам қилинди. Энг қувонарлиси, 108 та етим-есир болаларнинг суннат тўйлари ўтказилиб, уларга совға-саломлар улашилди.

Куни кеча Қибрай райони ҳокимлиги биносида Наврўз умумхалқ байрамига бағишланган хайрия-марафони бўлиб ўтди. Унда райондаги 150 дан ортиқ ташкилот ва муассаса, хўжалик ва корхона раҳбарлари ҳамда фуқаролар иштирок этдилар. Кечани район ҳокими А. Йўлчиев кириш сўзи билан очиб, районда байрам тантаналарига кўрилаётган тайёргарликлар ҳақида гапириб ўтди.

Хайрия-марафони кечасида райондаги барча ташкилот, хўжаликлар, муассасалар ва корхоналар фаол қатнашдилар. Жумладан, Тошкент паррандачилик ишлаб чиқариш бирлашмаси — 250 минг, район матлубот жамияти — 117 минг, «Плем элита» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Қизил шалола» тажриба хўжалиги эса 500 килограммли ғунажин, Тошкент вилояти пассажирлар ташиш автопарки ходимлари ва вилоятимизнинг хўжалик ҳисобидаги тайёрлов комбинати 300 минг сўмдан маблағ ўтказган бўлсалар, «Медиз» бирлашмаси район касалхонаси учун 50 минг дона бир марта ишлатиладиган шприцларни ҳадя этганлиги қувонарли, албатта. Бундан ташқари 13 март куни районда умумхалқ шанбалиги ўтказилиб, ундан тушган маблағ ҳам Наврўз жамғармасига ўтказилади.

У. МАНСУРОВА.

«НАМУНА»ГА ҲАМАЛ КЕЛДИ

Тошкентликлар ҳам баҳор келишини орзиқиб кутди. Бу фаслда кўнгиллар яйрайди, қоронғу гўшаларга нур киради, маҳалла-кўй обод бўлади...

Собир Раҳимов туманидаги «Намуна» маҳалласи аҳли халқимизнинг қадимий анъаналарига амал қилиб келади. «Намуна»ликлар қуёш йилт этиб, баҳор шабадаси эсиши билан қўлга кетмон, супурги олиб, дастлаб аждодлари ётган қабристонга борадилар. Шуниси ибратлики, уларни биров бонг чалиб чақирмайди, меҳр-оқибат ҳашарга етаклайди.

Ички ишлар вазирлигида салкам 40 йил меҳнат қилган маҳалла оқсоқоли Манноб ака Абдуллаев билан суҳбатлашдик.

— Шаҳримиз озода ва обод бўлиши керак, — дейди Манноб ака. — Ҳукуматимиз катта ишларни бажаряпти. Шундай бир пайтда биз қўл қовуштириб ўтирсак, тўғри келмас. Маҳалла аҳли буни яхши тушунади. Ўтган ҳафта ҳам ҳашарга чиқдик. Қўшни маҳалладан оқиб ўтадиган катта ариқни тозаладик, энди сув очса бўлади. Маҳаллада дарахт ўтказиладиган майдонлар кам. Аммо гулзорларимиз бор. Уларнинг тағи юмшатилиб, ораста қилиб қўйилди. Райҳону жамбуллар экиш учун жой ҳозирланмоқда.

«Намуна»да 200 га яқин хонадон бўлиб, 1600 аҳоли истиқомат қилади. Маҳалла аҳли аҳил, бир-бирини суюб, ардоқлаб яшаяпти. Тунов кунги фаоллар йиғилишида ёшлар тарбияси, жиноятчиликнинг олдини олишда маҳалланинг таъсири ҳақида бафуржа гаплашиб олдик.

[ЎзА].

ЯХШИ НИЯТ БИЛАН

Бекободда Наврўз байрамига бағишланган хайрия марафони бўлиб ўтди. Шаҳар жамғармасига 6 миллион 900 минг сўм тушди. Бу маблағларнинг маълум қисмини кам таъминланган, кўп болали оилаларга, фахрийлар, ногиронларга, шаҳар болалар касалхонаси қурилишига ёрдам сифатида беришга қарор қилинди.

Шу йилнинг март ойи бошларида бўлиб ўтган Бекобод шаҳар фаоллари йиғилишида бундай хайрия марафонини ўтказиш ҳақидаги таклиф якдиллик билан маъқулланган эди. Шундан кейин уни ҳар томонлама самарали ва эсда қоларли қилиб ўтказиш учун ҳозирлик ишлари қизғин бошланиб кетди. Кўпчилик меҳнат жамоалари унда қатнашишга қарор қилдилар ҳамда бу тадбир қизиқарли ўтиши учун ўзларининг фикр-мулоҳазаларини ўртага ташладилар. Бунда шаҳар фаолларининг аҳолига мурожаати катта роль ўйнади.

Ўтган жума куни байрамона безатилган «Ўзбекистон» кинотеатрида — шаҳардаги энг катта томоша залида ўтказилган марафонга барча шаҳарликлар ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрганликлари маълум бўлди.

Шаҳар ҳокими Э. М. Рўзиевнинг нутқида марафоннинг аҳамияти, у қандай ижтимоий вазифаларни ҳал қилишга ёрдам бериши мумкинлиги таърифлаб берилди. Шунинг учун ҳам шаҳар ҳокимлиги маҳкамаси жамоаси марафон жамғармасига 13 минг сўм ўтказади, деб айтди.

— Биз марафон давомида тўпланадиган маблағларни, — деди шаҳар ҳокими — хайрли ишлар учун сарфлаймиз. Гап пул йиғишда эмас, энг муҳими бундай хайрли тадбир ҳаммамизда бир-биримизнинг ташвишимизга шерик бўлиш ҳиссини, катта ва иноқ оила эканлигимизни ҳис қилишни уйғотиши билан катта аҳамиятга эгадир.

Минбарга шаҳар меҳнат жамоаларининг вакиллари бирин-кетин чиқа бошладилар. Ўзбекистон металлургия заводининг директори А. Анохин корхона меҳнат жамоаси номидан жамғармага 3 миллион сўм берди. Бекобод цемент комбинати жамоасининг хайрли бадали ярим миллион сўмни ташкил этди. «Сарбон» акционерлик транспорт жамияти бу жамғармага 250 минг сўм ажратди. Бекобод монтаж бошқармаси ва «Чермет» фирмаси вакилларининг ҳар бири жамғарма қутисига 100 минг сўмдан пул ташлади.

Хайрия марафонида шаҳардаги 170 та корхона ва ташкилотлар билан бирга юзлаб бекободликлар ҳам қатнашдилар. Улар ўз жамғармаларини оз-кўплигидан қатъий назар шу хайрли иш учун бердилар.

— Шаҳарда 554 нафар Улуғ Ватан уруши қатнашчиси ва 25 нафар «чернобилликлар», юзлаб ногиронлар, ўнлаб сўққабош кексалар яшамоқда, — дейди шаҳар фахрийлар кенгашининг раиси Обиджон ака Бегалиев. — Ҳаммаси бўлиб шаҳарда 11 минг 700 нафар нафақахўр бор. Тушган жамғарманинг маълум қисми уларнинг турмушини яхшилашга сарф қилинади.

Наврўз байрами олдидан ташкил этилган бу хайрли тадбир самарали ўтди. Энди эса шаҳарда баҳор байрамига тайёргарлик ишлари ҳар томонлама қизғин тус олдириб юборилди.

РЕСПУБЛИКА ПАХТАКОРЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

15 март куни Тошкентда Республика пахтакорларининг ўтган йил якунлари ва галдаги вазифаларига бағишланган кенгаши бўлди. Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик вазирининг биринчи ўринбосари Ж. Қўчқоров шу хусусда маъруза қилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков кенгашда сўзга чиқди.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Бош вазири А. Муталов, Республика Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов иштирок этди.

(Кенгаш ҳақидаги ҳисобот газетанинг навбатдаги сонида эълон қилинади).

[ЎзА].

13 МИНГ КИШИ ҚАТНАШДИ

Оҳангаронда Наврўз айёмига бағишланган умумхалқ ҳашари эрта тонгдан бошланди. Саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг минглаб ишчи-хизматчилари, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари шанбаликни бевосита иш жойларида ўтказдилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш давом эттирилди, далаларда эртаги экинларини экишга киришилди. Ҳаммаси бўлиб меҳнат қўйнида 13 минг нафар киши бўлди. Айни вақтда улар кенг ҳажмдаги ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларини олиб бордилар.

Умумхалқ ҳашари куни «Оҳангарон», «Ангрен», «Бирлик», «Янги ҳаёт» ҳамда Алишер Навоий номли ижара хўжаликларида эртаги карамни экиш бошлаб юборилди. Ўнлаб автомашиналар ва трактор прицепларида гўнг далаларга чиқарилди.

Эйвалик темир-бетон конструкциялари комбинати жамоаси шу куни ҳар қачонгидан ҳам унумли ишлади. Барча ишлаб чиқариш бўлинмаларида кунлик топшириқлар зиёдаси билан адо этилди. Юзлаб кубметр ҳажмдаги темир-бетон конструкциялари тайёрланди. Шу куни ишлаб топилган маблағнинг 50 минг сўми «Наврўз» жамғармасига ўтказилди. Туман қишлоқ хўжалик машиналарини таъмирлаш корхонаси ишчилари ҳам шанбаликни самарали ўтказдилар. Улар қатор машина-механизмларни таъмирлаб, мижозларига юбордилар. «Наврўз» жамғармасига эса 22 минг сўм маблағ ажратишди.

Мактаблар жамоалари ҳам умумхалқ ҳашарида фаол қатнашдилар. Минглаб талабалар туман марказини ва қишлоқларни ободонлаштиришга ҳамда кўкаламзорлаштиришга ёрдамлашдилар. Ҳаммаси бўлиб 23 тонна металл парчалари йиғишди.

Туман меҳнаткашлари шанбалик куни ишлаб топилган 453 минг сўм пулни «Наврўз» жамғармасига ўтказишга қарор қилдилар.

М. ҚАЮМОВ.

ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИНИ ЭМАС, ШАХСИЙ БОЙИШНИ КЎЗЛАЁТГАНЛАР

ВИЛОЯТИМИЗ шаҳар ва қишлоқларида кичик, хусусий корхоналар, тижорат-савдо дўконлари ва тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи кишилар тобора кўпайиб бормоқда. Бозор иқтисодига ўтиш даври шуни тақозо этмоқда. Ҳозирги тақчиллик даврида уларнинг асосий вазифаси истеъмол бозорини турли хил буюмлар билан тўлдириш, халқимизнинг кенг истеъмол маҳсулотлари ва хизматларга нисбатан эҳтиёжини қондиришга ҳисса қўшишдан иборатдир.

Шунинг учун ҳам бундай корхоналар ва тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи кишиларнинг кўпайиши айни муддаодир. Уларнинг самарали фаолият қилишлари учун зарур шароитлар яратиб берилмоқда. Лекин бундай ишни олиб боришда давлат томонидан аниқ белгилаб қўйилган қоида-талабларга риоя этишлари керак. Айни вақтда ўзларининг низомларига оғишмай риоя қилишлари, ундан четга чиқмасликлари зарур.

Амалда қандай бўлаяпти? Тошкент вилоят Давлат назорати бошқармаси ва унинг жойлардаги нозирликлари ҳуқуқ-тартиботни ҳимоя қилувчи ва назорат этувчи ташкилотлар билан биргаликда ўтказган текширишлари Низом билан амалий фаолият ўртасида катта фарқ борлигини кўрсатди. Кичик, хусусий корхоналар, тижорат дўконлари ва тадбиркорлик билан шуғулланувчи кишилар ўз ишларида қонун ман қилган кўпдан-кўп камчиликларга йўл қўйганликлари маълум бўлди. Уларнинг аксарияти истеъмол бозорини маҳаллий хом ашё ва ишлаб чиқариш чиқиндилари асосида тайёрланган буюмлар билан бойитишдан кўра шахсий манфаат кўришга, кўпроқ даромад ва фойда олишга интилмоқдалар. Бу билан ўз низомларида белгиланган вазифаларга амал қилмаяптилар.

Ҳатто, ўзимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотларни олиб-сотиш, бир сўз билан айтганда, чайқовчилик билан шуғулланишмоқда. Ўтказилган текшириш буни яққол кўрсатди.

Бўстонлиқ туманида жами 21 та кичик ва хусусий корхона фақат савдо, воситачилик, миллий таомлар тайёрлаш билан шуғулланиб келган. Бунинг устига уларнинг 9 таси фаолият кўрсатиш учун зарур бўлган ҳужжатлар ва рухсатномаларга эга эмас. Туман ҳокимлиги бундай ҳужжатларни бермаган. Дўконларнинг кўпчилиги савдо учун мослашмаган биноларда ёки давлат савдо тармоқларида жойлашган. Шуниси афсусланарлики, бу дўконлар орқали, асосан, давлат савдо ташкилотлари ва матлубот жамиятлари томонидан харид қилинган маҳсулотлар сотилмоқда. Харидорга таклиф этилаётган моллар орасида Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган болалар пойабзаллари, аёллар курткаси, жемперлар, этиклар, ароқ ва коньяклар бўлиб, уларга тегишли олди-сотди ҳужжатлари ҳам умуман расмийлаштирилмаган.

Бундай маҳсулотлар «Стимул» фирмасига қарашли тижорат дўконида 16 минг сўмлик, «Темп» кичик корхонасида 84 минг сўмлик, «Азиза» дўконида 120 минг сўмлик жами бўлиб 486 минг сўмлик маҳсулот борлиги аниқланди. Текшириш комиссияси аъзоларининг кўрсатмаси билан бундай маҳсулотларни сотиш тўхтатиб қўйилди.

Шундай аҳвол Бекобод шаҳридаги тижорат-воситачи дўконларда ҳам кўрилди. Бундай дўконларнинг 9 тасида мамлакатимизда ишлаб чиқарилган 3,1 миллион сўмлик моллар сотишга қўйилганлиги аниқланди. «Туркистон» хўжалик ҳисобидаги дўконда деярли 125 минг сўмлик шундай маҳсулот бўлиб, уларни сотишда ҳатто харидор ҳақига хиёнат қилишгача борилган. «Лаззат» фирма дўконида савдо-сотиқ ишлари олиб бориш учун рухсатнома бўлмаса ҳам бу иш йўлга қўйилган. Шаҳар саноат комбинатига қарашли «Умид» дўконида эса республикамизда ишлаб чиқарилган 162,6 минг сўмлик беқасам, атлас, «Чермет» акционерлик жамиятига қарашли «Шодлик» дўконида 446,9 минг сўмлик саноат моллари, 88,4 минг сўмлик вино маҳсулотлари, шаҳар коммунал бошқармасига қарашли «Восита» дўконида 84,9 минг сўмлик маҳсулотлар сотишга қўйилганлиги аниқланди.

Ваҳоланки, республика ҳукуматининг қарорига мувофиқ Ўзбекистон ҳудудида ишлаб чиқарилган маҳсулотларни тижорат-воситачи ва хусусий корхоналарда сотиш тақиқлаб қўйилган. Бу тартиб бошқа шаҳар ва туманларда ҳам бузилмоқда, Тошкент районлараро улгуржи омборхонасидан Тошкент тумани матлубот жамиятига қарашли тижорат дўконига 9 февралда республикада ишлаб чиқарилган 219,8 минг сўмлик турли хил кийим-кечаклар (кўйлаклар, халатлар, пальто, шим) сотиш учун берилган.

Оҳангарон районидаги «Дўстлик» матлубот жамиятининг раҳбарлари ва 15-дўкон сотувчилари сотувга ҳужжати бўлмаган молларни қўйишган. Бунинг устига уларнинг нархи кўрсатилмаган. Оҳангарон шаҳар савдо идорасига қарашли 24-дўкон текширилганда сотувга Янгийўл пойабзал фабрикасида ишлаб чиқарилган пойабзаллар қўйилгани, шунингдек, аҳолидан 111 хил турли чет эл саноат моллари қабул қилинганини аниқланди. Қабул қилинган саноат молларига тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилмаган.

Пискент туманидаги Оқтепа матлубот жамиятига қарашли 13-озиқ-овқат дўконида кам қонли аёлларга бериладиган маҳсулотлар қаторида аҳолидан ҳеч бир ҳужжатсиз олинган шакар ва қанднинг ҳар килограмми 300 сўмдан сотилаётгани ва унда 160 килограмм қанд ҳамда 250 килограмм шакар борлиги аниқланди. Бекобод районидаги «Шоликор» давлат хўжалиги ҳудудида очилган тижорат дўконида сотувга қўйилган 135,5 минг сўмлик 35 турдаги озиқ-овқат ва саноат молларига нарх белгилари қўйилмаган, бунинг устига бу молларнинг бирортасига ҳам ҳужжат бўлмаган.

Масъулиятсизлик шу даражагача бориб етганки, ҳатто мактабда ҳам тижорат дўкони очилган. Бекобод районидаги 23-ўрта мактабда бунинг учун бир хона ажратиб берилган. Ишлаб турган тижорат дўконининг фаолият кўрсатиши учун ҳеч қандай ҳужжат ва рухсатнома бўлмаган. Шунинг учун у ёпиб қўйилди. Чирчиқ шаҳридаги «Соғлиқ» ширкат тижоратчи-воситачи дўконда бошқа моллар қатори камёб дори-дармонлар ҳам сотувга давлат нархига нисбатан 10—15 баравар қиммат қилиб қўйилганлиги, уларнинг ҳеч қандай ҳужжати йўқлиги аниқланди. Бу ерда дори-дармон сотиш тақиқлаб қўйилди.

Якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланиш соҳасида ҳам белгиланган тартиб-қоидалар қўпол равишда бузилмоқда. Масалан, Оққўрғон районида шундай фаолият тури билан шуғулланаётган 17 та фуқаро бунинг учун рухсат олмаганлиги маълум бўлди. Уларнинг 12 нафарига жарима солиниб, жами 33,6 минг сўм пул ундириб олинди.

Шакар тақчил бўлиб турган бир вақтда уни чайқовчилар қўлига ўтиб кетаётганлиги ташвишли бир ҳолдир. Оққўрғон деҳқон бозорида чайқовчи Муҳаббат Болтаева «Ўзбекистон» ва «Астра» сигареталарини қиммат нархларда сотаётганида ушланиб, уйи тинтув қилинганда 42 қоп шакар борлиги аниқланди. Бу фуқаро устидан жиноий иш қўзғатилди. Фуқаро Х. Муродов чайқовчилик қилаётганда қўлга тушиб, уйи текширилганда 1,8 тонна гуруч борлиги аниқланди. Бу қимматли озиқ-овқат маҳсулоти қаердан олинганлиги ҳақида ҳеч қандай ҳужжат йўқ. Бу кимсанинг устидан жиноий иш очиш учун материаллар тегишли органларга топширилди. «Оққўрғон» давлат хўжалигининг 1-бўлимида истиқомат қилувчи Ш. Куртов дўконда ишлайди. У тўрт қоп шакарни фуқароларга ҳар қопини 10 минг сўмдан пуллаётганда қўлга олинди ва унга нисбатан ҳам жиноий иш очилди.

Бекобод шаҳар бозорида ўтказилган текширувда ҳам ҳеч қандай ҳужжатсиз савдо қилаётган фуқаролар ушланиб, халқ суди томонидан уларга 30,3 минг сўм жарима солинди.

Пискент районидаги «Ўзбекистон» кичик корхонаси 1992 йил 20 январда район ижроия комитети томонидан рўйхатга олинган бўлиб, ўз низомига кўра қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш, чорва боқиш, гўшт, сут етиштириш ва ширинликлар ишлаб чиқариш, халқ истеъмоли моллари тайёрлаш, брокерлик, қурилиш-монтаж, лойиҳалаш ишлари билан шуғулланиши лозим бўлгани ҳолда у фақат қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш, уларни бартер асосида четга сотиш билан банд бўлган. Чирчиқдаги «Зуҳра» фирмаси ҳам ўз низомига амал қилмаяпти. У ҳеч қандай рухсатсиз аҳолидан спиртли ичимликлар, ширинликлар ва боққоллик маҳсулотларини қабул қилиб сотмоқда.

Паркент районидаги «Маслак» кичик корхонаси раҳбарлари «уддабуронликда» ҳаммадан ҳам ўзиб кетишди. Улар Ҳамид Олимжон номли 1-мактаб компьютер хонасини ҳамда шу хонага ўрнатилган 11 та компьютерни ижарага олиб, корхона, ташкилотларга ҳеч қандай шартномасиз компьютер хизмати кўрсатишган, бунинг учун маблағ олишган, лекин уни ҳисобга олиб боришмаган. Бунинг учун махсус журнал тутилмаган. Натижада ҳисоб-китоб ишларида қасддан чалкашликларга йўл қўйилган. Кичик корхона шартномага кўра 1992 йилнинг апрель ойидан 1993 йилнинг январигача компьютерлор ва хона учун 36 минг сўм ижара ҳақи тўлаши керак эди. Лекин бу маблағ шу вақтгача мактаб ҳисобига ўтказилгани йўқ.

Бундай камчиликлар кўп жиҳатдан шунинг учун ҳам содир бўлмоқдаки, шаҳар ва район ҳокимликлари ҳамда уларнинг назоратчи органлари кичик ва хусусий корхоналар, тижорат-савдо дўконлари ҳамда тадбиркорлик билан шуғулланувчи шахслар фаолияти устидан лозим даражада назорат олиб бормаяптилар. Бундан фойдаланган нопок тадбиркорлар эса ўз маҳсулотлари билан истеъмол бозорини моллар билан бойитиш ўрнига шахсий манфаатларини кўзламоқдалар. Шундай бўлгач ҳамма жойда ишбилармонлик фаолиятида қонунларнинг бузилишига нисбатан муросасиз бўлиш ва нопок шахслар томонидан халқ ризқини қирқиш, давлат ва халқ ҳақини уриб қолиш, чайқовчилик қилиш, шундоқ ҳам оғир турмуш шароитларида кўпчиликка хиёнат қилишларига йўл қўймаслик учун барча зарур чора-тадбирларни кўриш лозим. Улар, албатта, ўз низомларида белгиланган фаолият билан ҳалол шуғулланишларига, халқимизнинг турли-тумаи кенг истеъмол молларига ва хизматларига бўлган эҳтиёжини қондиришга муносиб ҳисса қўшишларига эришмоқ керак.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ДАВЛАТ НАЗОРАТИ БОШҚАРМАСИДА

М. МИРҲАМИДОВ.

● ТОШКЕНТДАГИ «Орзу» чарм-атторлик ва спорт буюмлари бирлашмасининг бир маромда ишлаши кўп жиҳатдан энергетика бўлими жамоаси меҳнатига боғлиқ. Бўлим нурчилари барча ишлаб чиқариш жараёнларини электр энергияси билан таъминлаб турадилар. Бунда арзимаган узилишнинг бўлиши каттагина зарар келтириши мумкин. Шунинг учун ҳам нурчилар ўз вазифаларини доим виждонан бажаришга интилмоқдалар. СУРАТДА: бўлим ишчиларидан (чапдан) Ш. Отажонов, А. Бўрибоев, Б. Холиқов ва З. Усмоновлар навбатдаги ишлар ҳақида ўзаро маслаҳатлашмоқдалар.

Суратчаш Абдусаттор ТЎРАЕВ.

АКА-УКА ҲАМКАСБЛАР

БЕКАТГА автобус келиб тўхтади. Уни келишган, ўттиз беш ёшлар атрофидаги йигит бошқарарди. Автобус эшиклари очилар экан овоз эшитилди: «Ҳурматли йўловчилар «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг Саидобод участкаси бекатидамиз. Автобусдан тушаётган ва чиқаётганларга йўл беринг. Ўзингиздан катта ёшдагилар, ёш болаларга, ногиронларга жой бўшатишни унутманг!»

Автобусни бошқараётган Фахритдин Аширматов ўн беш йилдан бери Бўка автобус-таксомотор саройида хизмат қилиб келмоқда. Унинг бу ерга ишга келишида акаси Ҳасан Жалилов сабабчи бўлди. Дастлаб акасига шогирд тушди. Мана, эндиликда ака-ука ўн беш йилдан бери йўловчиларга хизмат қилиб келишмоқда. Улар биргаликда ўзлари хизмат қилаётган автобусда 400 минг километрдан ортиқ йўлни кўнгилсиз воқеаларсиз босиб ўтишди. Бу вақтда 2 миллиондан ортиқ йўловчиларни манзилларига элтиб қўйишди.

— Отам раҳматли қўли гул уста эдилар, — дейди Ҳасан ака. — Биз ўз касбларини эгаллашимизни жуда хоҳлардилар. Биз беш ўғил, уч қиз эдик оилада. Ўғил болалар техникага меҳр қўйдик. Мен укам Фахритдин билан шоферликни танладик. Мақсадимиз йўловчиларга сидқидилдан хизмат кўрсатиш.

Биз автокорхона саройига борганимизда директор Эркин Асрорқулов ва автобуслардан фойдаланиш бўлими бошлиғи Комил Сатторовлар меҳнат илғорларини рағбатлантиришга тақдим этиш тўғрисида суҳбатлашиб ўтиришарди. Тузилган рўйхатдаги ҳайдовчилар орасида ака-укалар ҳам бор эди. Суҳбатдошларга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

ЭЛГА ХИЗМАТ — ОЛИЙ ҲИММАТ

— Ака-ука ишбилармонлар тўғрисида гап йўқ, — дея алоҳида ҳурмат билан Ҳасан ва Фахритдинларнинг номини тилга олди сарой директори Эркин ака Асрорқулов. — Яқин вақтлар ичида улар бошқараётган автобусларнинг беҳуда тўхтаб турганлигини эслай олмайман. Ихтиёрларидаги «жийрон»ларига алоҳида меҳр билан қарашади. Уларни қайси бир йўналишга юбормайлик, сидқидилдан меҳнат қилишади. Шунинг учун йўловчилар ҳам улар хизматидан хурсанд.

— Куилик, ойлик ва йиллик режаларини ҳам доимо ортиғи билан бажаришади, — дейди Комил Сатторов, — улар бошқараётган автобусларнинг фойдали иш коэффициенти 0,83 ни ташкил этмоқда. Бундай кўрсаткичга эришиш жуда мушкул. Унча-мунча тажрибали ҳайдовчи ҳам уддалай олмайди. Нормага мувофиқ у 0,65 ни ташкил этиши керак. Орадаги катта фарқдан ака-уканинг етук ҳайдовчи эканликларини тасаввур қилиш қийин эмас.

Фахритдин бугун ҳам уйига кеч қайтди. Шу куни саройга янги автошиналар келтирилган эди. Ака-ука иш сменасидан кейин қолиб, автобус шиналарини янгиларига алмаштиришди. Уйига келиб умр йўлдоши тайёрлаб қўйган коватоқ паловни мириқиб тановул қиларкан хотини Ҳафизахоига деди:

— Ош учун раҳмат, онаси. Ойимнинг олдиларига бориб келдингизми?

— Бордим, салом айтиб юбордилар.

— Саломат бўлишсин, эртадан кейин болаларимизни олиб ўзим ҳам кўриб келаман.

Фахритдин Аширматов йўловчиларга аъло даражада хизмат кўрсатишни ўзининг бурчи деб билади. Уларнинг узоғини яқин қилиш ниҳоятда савобли эканлигини яхши тушунади.

Биз кўпнинг хизматида бўлиб, ҳалол меҳнатидан касбдошлари ўртасида обрў-эътибор топаётган, йўловчиларининг миннатдорчилигига сазовор бўлаётган Фахритдин Аширматов йўлида доимо яшил чироқлар порлаб туришига тилакдошмиз.

П. ЭРГАШЕВ.

ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ВА РЕЖАЛАР

13 март куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси акционерлик-тижорат деҳқончилик банки вакилларининг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Ўздеҳқонсаноат банки бошқарувининг раиси А. Аҳадов банкнинг 1992 йилги иш якунлари ҳамда келгусидаги режалари хусусида маъруза қилди. Маърузачи республикамизда бозор муносабатларига ўтиш даврида тижорат-акционерлик банкларининг аҳамияти беқиёслиги хусусида сўз юритди ва Ўздеҳқонсаноат банки ва унинг тармоқларида халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш, қишлоқ аҳолисини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилишни маблағ билан таъминлаш борасида қилинаётган ишлар хусусида ахборот берди, келгусида банк фаолиятини янада такомиллаштиришга оид ўз мулоҳазалари билан ўртоқлашди.

Йиғилишда банк низомига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, банк фаолиятининг 1992 йилги якуний балансини тасдиқлаш, банк кенгашининг таркиби тўғрисидаги масалалар ҳам кўриб чиқилди ва тегишли қарорлар қабул қилинди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков иштирок этди.

(ЎзА).

ПОЙТАХТ МАВҚЕИ ОШМОҚДА

Америка Қўшма Штатлари республикамиз пойтахти — Тошкент иқтисодиётига бу йил икки миллиард доллар сармоя сарфлаш ниятида. «Тижорат хабарномаси» мухбирига маълум қилишларича, бу моддий ёрдам рўзғорбоп электроник жиҳозлари, нусха кўчириш техникасини, дори-дармон ва халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйишга сарфланади.

Шаҳар ҳокимиятидан хабар беришларича, Америка томони Тошкентдаги қўшма корхоналар тармоғини янада кенгайтиради. Дарвоқе, ўтган йили пойтахтдаги Ўзбекистон — Америка қўшма корхоналари 5,3 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Бу 1991 йил кўрсаткичидан бир ярим баравар кўп демакдир.

(ЎзА).

«МИКОНД»НИНГ МАҲСУЛОТЛАРИ

«Миконд» ишлаб чиқариш бирлашмасида «Жигули» автомобиллари учун «свеча»ларни оммавий ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Йил охиригача, ярим миллионта ана шундай деталь тайёрлаш режалаштирилди. Бу эса автомобиль эгаларининг ишини анча енгиллаштиради. Ҳозир бирлашмада юк машиналари учун свечалар ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрилмоқда.

Бирлашмада кенг истеъмол молларига бозордаги талабни диққат билан ўрганишади. Гугурт тақчил бўлиши биланоқ бу ерда электр зажигалкалар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Йил охиригача 200 минг дона ана шундай зажигалкалар ишлаб чиқарилади.

(ЎзА мухбири).

• *Булар ҳақида кам ёзилган*

МЕҲР СЕҲРИ

МЕҲР тафти нурдан ҳам аъло, дейишади. Балким, ростдир. Инсон меҳри нималарга қодир эмас, аслида. Ана шу меҳр тафтидан агар тош баҳра топса, у бир қучоқ гулга, гавҳару садафга айланади. Акромжон ака Каримов ана шундай қайноқ меҳр, ажойиб ҳислат, фазилат соҳиби. У кишининг меҳри жуда кўп йиллардан буён ўзи меҳнат қилиб келаётгаи Тошкент Давлат Иқтисодиёт университети ва ўзи ҳозир деканлик қилаётган Иқтисодий информатика факультетига пайванд, пайваста.

Профессор Акромжон ака Каримов ҳақида дорилфунун жамоаси ўртасида жуда кўп яхши, илиқ-иссиқ гаплар юради. Ҳамкасблари уни ниҳоятда жонкуяр, куйдипишди одам, деб таъриф қилишади. Улар мутлақо ҳақ. А. Каримов баъзи бир кимсалар бўлар-бўлмасга «кўкларга кўтариб» мақтайдиган зотлардан эмас. У ҳақдаги гап-сўзлар бор-йўғи миннатдор одамларнинг унга билдирган дил изҳори, ташаккуригинадир, холос. Зотан, профессорнинг хизматлари анча салмоққа, салобатга эга. Айниқса, у кишининг университет ва факультет моддий-техника базасини мустаҳкамлаш борасидаги саъй-ҳаракатлари таҳсинга лойиқ.

Билим даргоҳининг 60 йиллик тўйига тайёргарлик ва ундан кейинги давр ичида университет ва Иқтисодий информатика факультетининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда анча олға силжишга эришилди. Лаборатория биносининг ташқи қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. А. Каримовнинг бевосита ташаббуси билан билим даргоҳида «Кросна» ер йўлдоши телевидеиия системаси ўрнатилди ва у ўқув жараёнига тадбиқ этилди. 8 комплект замонавий ЭҲМлари сотиб олиниб, кафедра хоналарига ўрнатилди.

6 комплект узун шкаф, 20 комплект юмшоқ мебель, қўш тортмали 20 та стол, компьютерлар учун икки комплект КРУМ (ўқув ишчи ўринлари комплекти) сотиб олинди.

Факультет биноси тўла таъмирдаи чиқарилди. 200 дан ортиқ эшик янгисига алмаштирилди, йўлаклар, барча кафедра ва хоналарнинг деворларига ёғоч плиталар қопланди, деканат, ҳамма кафедра ва хоналарнинг полига паркет ётқизилди. Бу ишларнинг барчаси «Ўзбошқурилишёғочсаноат»га қарашли хўжалик ҳисобидаги таъмирлаш-қурилиш бошқармаси билан тузилган шартиома асосида амалга оширилди. «Безак» ширкати ҳам кўп ишларда ёрдам берди.

Бино зиналари мармар плиталар билан қопланди. Бу ишлар учун 200 квадрат метр силлиқланган мармар тахта ва 5 тонна мармар синиқлари сарфланди. Қаватларга чиқиладиган зиналарнинг тутқичлари қайтадан қурилди ва янгиланди. Театр-рассомчилик олий билимгоҳининг ўқитувчилари ва студентлари кучи билан кафедралар ва деканат стендларига бадиий безак берилди ҳамда факультет ички саҳни ва йўлакларига маҳобатли нақшлар ишланди.

Иқтисодий информатика ва АСУ, иқтисодий ахборотларни автоматлар ёрдамида тайёрлаш (АСОЭИ), ҳисоблаш техникаси, эҳтимоллик назарияси ва ҳисоблаш математикаси, чет тиллар кафедраларининг хоналари янгитдан жиҳозланди. Ушбу кафедра ва хоналарнинг барчасига чиройли гулдонларда ўстирилган ниҳоллар, гуллар харид қилинди ва жойлаштирилди. Куллиёт клуби янгича қиёфа кашф этди.

Буларнинг ҳаммаси профессор А. Каримов меҳнатининг самараси. У ҳар куни дўстлари билан биргаликда амалга оширилган ишлар натижаларини кўриб чексиз мамнун бўлади. Унинг қалби бундай ҳузур-ҳаловатдан ўзгача энтикади, ўзгача шодланади.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

ИМКОНИЯТЛАРДАН ТЎЛАРОҚ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

ВИЛОЯТ «ФАРМАЦИЯ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ЙИҒИЛИШИДАН

Ҳозирги муаммолар айниқса кишилар саломатлигини муҳофаза этишдек, масъулиятли соҳа — тиббиётда, шу жумладан, дори-дармонлар билан таъминланишга ҳам қаттиқ таъсир этмоқда. Хўш, бу соҳа кишилари ўз вазифаларини қай даражада уддаламоқдалар, қийинчиликлар қандай бартараф этилмоқда?

Вилоят фармацевтларининг куни кеча бўлиб ўтган йиғилишида ана шулар ҳақида батафсил тўхтаб ўтилди, ўтган 1992 йилга якуи ясалиб, 1993 йил иш режалари белгилаб олинди. Унда вилоят шаҳар ва районлари дорихоналари хизматчилари, вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси раҳбарлари, республика соғлиқни сақлаш вазирлиги вакиллари иштирок этишди.

Эл соғлиғи — юрт бойлиги дейилади халқ мақолида, — дейди йиғилишда маъруза қилган вилоят «Фармация» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори Ю. Икромов. — Демак, мустақил Ўзбекистонимизнинг янада гуллаб-яшнаши, равнақида бизнинг алоҳида ўрнимиз бор. Негаки, юртимиз кишилари сиҳат-саломатликларини муҳофаза этишдек муқаддас вазифа бизнинг зиммамизда.

1992 йилда маҳсулот сотиш режаси 122 фоиздан ортиқ қилиб бажарилди. Вилоят дорихоналарига 237 миллион 55 минг сўмликдан кўпроқ дори-дармонлар чиқарилди. Дори-дармон таъминотини яхшилаш, ички имкониятлардан тўғри фойдаланиш мақсадида шаҳар ва районларда дори алмашинуви йўлга қўйилди. 1992 йил давомида 451 минг сўмлик дори алмашинуви ўтказилди. Йил бошидан бери эса бошқа республикалардан 598 минг сўмлик дорилар олинди.

Қишлоқ хўжалиги ходимлари соғлиғини муҳофаза қилиш мақсадида дала шийпонларида, чўпонлар отарларида мавсумий кўчма дорихоналар ташкил этилди. Доривор ўсимликлар етиштириш, йиғиш, ўрганиш ва қўллашга алоҳида эътибор берилмоқда. Вилоятимизнинг Чирчиқ, Бекобод шаҳарлари, Қибрай, Чиноз районлари шифохонасида шифобахш ўсимликлардан тайёрланган шарбатлар беморлар дардига даво бўлмоқда. Мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган янги, таъсирчан дори-дармонларни амалиётга тадбиқ этишга ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда. Фармацевтика-ахборот ишини яхшилаш мақсадида барча марказий дорихоналарга ахборотчи лавозимларининг ажратганлиги бу борадаги ишларнинг янада юришиб кетишига имкон яратади.

Албатта, республикамизнинг мустақилликка эришиши соҳамизда таъминотчилар билан тўғридан-тўғри алоқа қилинишига йўл очди. Бу ишимизни анча енгиллаштиради. Аммо дори-дармонлар нархининг ой сайин ошиб бориши пул тўлашнинг аккредетив, яъни олдиндан пул ўтказиш ва шу пул таъминотчиларнинг ҳисобига тушгандан сўнг дориларнинг жўнатилиши ишимизни анча мушкуллаштирмоқда. Масалан, шу кунгача таъминотчиларга 50 миллион сўмдан кўпроқ пул ўтказилди. Аммо баъзи сабабларга кўра бу пуллар таъминотчига етиб бормаяпти ва биз ўзимиз буюртма берган дори-дармонларни ололмай қоляпмиз.

Бунга айрим мисолларни келтириш мумкин: ўтган йилнинг июль ойида Уфа «Химпром»га 1.100 минг сўм пул ўтказилган эди, маҳсулотини эса яқиндагина — январь ойида олдик. Пенза шаҳридаги биосинтез заводига ҳам бир қатор ўта муҳим дори-дармонлар — 50 минг фл. гемодез, 10 мингфл. лидаза, 10 минг фл. глюкоза, 100 минг фл. ампициллин, 200 минг дона резина пробкалар учун — жами — 8 миллион 907 минг сўм пул ўтказилган. Шу кунгача эса таъминотчи гемодезларнигина ортиб юборди, холос. Қолган дориларни эса пул етиб бормаганлиги сабабли ололмаяпмиз. Худди шунингдек, Минскдаги «Белмедпрепарат», Воронеж химия-фармацевтика заводлари ҳам биз илтимос қилган дори-дармонлар ўзларида борлигини, лекин бизнинг юборган пулларимиз уларнинг ҳисобларига вақтида етиб бормаётганлиги учун юбора олмаётганликларини билдиришяпти.

Марказий банкларнинг ўзаро келишмовчиликлари натижасида Москва Марказий банки барча таъминотчиларга ўтказилган маблағларни ўзида ушлаб турган, йил охирида эса ўзимизга қайтариб юборди. Оқибатда эса 41 миллион 880 минг сўмлик ҳаётий зарур бўлган дори-дармонларни эҳтиёжмандларга етказиб бера олмадик. Болтиқбўйи давлатларининг тарқаб кетиши эса наркоз дориларнинг олинишини мушкуллаштириб юборди.

Яқинда Сибирь минтақасидаги 7 та таъминотчилар бирлашиб, «Сибфарм» акционер бирлашмаси тузилди. Демак, умид қиламизки, яқин орада ўта муҳим дори-дармонлар омборхоналаримизга келиб тушади. Ҳозирги кунгача 62 таъминотчи билан шартнома тузилди.

Маълумки, бизга кишилар муҳтож ҳолга тушганларида, энг қимматли бўлган соғлиқлари ёмонлашганда мурожаат этадилар. Ана шундай дамда қўлимиздан келганича уларнинг ҳожатларини чиқариш, агар улар истаган дори-дармонлар ўзимизда йўқ бўлса, қаердан топиш мумкинлигини, ёҳуд ўша дорининг ўрнини босувчи бошқасини тавсия қилиш ўрнига ўта зарур дори-дармонларни яшириб сотиш ҳоллари ҳам учраб туриши ниҳоятда кечириб бўлмас ҳолдир. Бундай хунук воқеаларнинг содир бўлмаслиги учун йил давомида вилоят хўжалик ҳисобидаги дорихоналарда 150 марта текширув ўтказилди.

Бу текширувлар давомида бир қатор дорихона мудирлари ва ходимлари ўз хизмат вазифаларига совуққонлик билан муносабатда бўлганликлари аниқланди. Бу ҳолатни айниқса, Ўрта Чирчиқ, Бўка, Оққўрғон районлари, Чирчиқ шаҳри мисолида кўриш мумкин. Бу ерларда дори-дармонларни сақлашда тартиб бузилган, этил спирти, гиёҳванд ва камёб дориларни ҳисобга олиб боришда камчиликлар, нарх-навони белгилашда хатоликларга йўл қўйилган. Албатта, камчиликларга йўл қўйган дорихона мудирлари ва ходимларига тегишли чоралар кўрилди.

Маъруза юзасидан музокарага чиққан Янгийўл шаҳар 2-дорихона мудири У. Хўжаев, Ўртачирчиқ район марказий дорихона мудири С. Қориев, Оққўрғои район марказий дорихона мудири К. Ҳусанова, Бекобод шаҳар марказий дорихона мудири Т. Йўлдошев, вилоят соғлиқни сақлаш бўлими мудири муовини Ё. Юсуповлар ҳам аҳолини дори-дармонлар билан таъминлашдаги муаммолар билан боғлиқ мулоҳазалар билдирдилар, ишларидаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида тўхталдилар.

Йиғилишда иштирок этган республика соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи муовини Равшан Тўлаганович Султонов нутқ сўзлади.

Р. Султонов ўз нутқида юз берган ҳақиқий аҳволни чуқур таҳлил қилди. Йўл қўйилаётган жиддий камчилик ва нуқсонларни ғоят талабчанлик билан кўрсатиб ўтди, уларни тезроқ тугатиш имконини берадиган масалаларни ҳал этиш йўл-йўриқларига батафсил тўхталди. Ташкилий ишларнинг сустлигини жиддий танқид остига олди. Шу билан бирга у вилоят фармацевтлари олдида турган энг долзарб масалаларга эътиборни қаратди. Хусусан, дорилар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, фитобарларни кўпайтириш ҳақида ўз таклиф-мулоҳазаларини ўртага ташлади.

З. ЖУРАЕВА.

● *МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ*

КАНОП ЭКИНГ— КОНИ ФОЙДА

Тошкент вилоятида 1986 йили 19 минг гектар ерга каноп экилиб, 300 минг тонна каноп пояси давлатга сотилган бўлса, 1992 йилда давлат режасидаги 80 минг тонна каноп пояси ўрнига 76 минг 483 тонна каноп пояси сотилди, холос. 1993 йилда амал-тақал қилиб 5 минг гектар майдонга каноп экиб 80 минг тонна каноп пояси топшириш режаси белгиланди.

Вилоят бўйича ҳар гектар каноп майдонидан ўртача 160 центнердан поя топшириш мўлжалланган. Бундай режани бажариш учун барча омиллар ишга солинмоқда. Жумладан, 1993 йилдан бошлаб каноп пўстлоғининг давлат харид нархи биринчи нави тоннасига 61 минг 800 сўм, иккинчи нави 52 минг 800 сўм, учинчи нави 38 минг сўм қилиб белгиланди. Бу 1992 йил харид нархига нисбатан 4,3 дан 4,7 баравар зиёддир. Режасини бажарган хўжаликлар маҳсулотларининг 20 фоизини ва режадан ошиқчасини ўзлари эркин нархда сотадилар.

Агарда деҳқон бир гектар ердан 160 центнер каноп пояси олса, жами 4 тонна каноп пўстлоғига эга бўлади. Ҳар бир тонна каноп пўстлоғини давлатга ўртача 50—55 минг сўмдан топширганда гектаридан 200—220 минг сўм даромад олади.

Ҳадемай 1993 йил ҳосили учун каноп экиш бошлаб юборилади.

Биринчи навбатда уруғликни тайёрлаб олиш муҳим аҳамиятга эгадир. Бу йилги шароитда «Ўзбекистон 2142» навининг яхши, сараланган уруғларини экиш каноп уруғи ва поясидан мўл ҳосил олишнинг асосий шартларидан биридир.

Биринчи класс (табақа) нормаси талабларига жавоб берадиган сара уруғ экилиши лозим. Камдан-кам ҳоллардагина иккинчи классга (табақага) мансуб уруғларни экишга йўл қўйилади. 1992 йилда кўпчилик уруғчилик хўжаликларида иқтисодий манфаатдорлик кам деган баҳона билан уруғ етиштиришга аҳамият берилмади. Каноп уруғини кўпайтириш ва бунинг учун манфаатдорликни ошириш мақсадида харид нархлари ҳам қайтадан кўриб чиқилди.

Уруғнинг янги давлат харид нархлари эски харид нархига нисбатан 4,5 баравар зиёддир. Шунинг учун ҳам районлаштирилган «Ўзбекистон 2142» каноп навининг уруғини экиш зарур. Бунинг учун айрим муаммоларни кечиктирмай ҳал этиш керак бўлади. Аввало каноп уруғини бегона ўтзарпечак, карнайгул ва ҳоказолар уруғидан, шунингдек, тирик зараркунанда ва унинг қуртчаларидан тозалаб олиш лозим. Қуйичирчиқ районидаги «Ўжакент» давлат хўжалиги каноп уруғини етиштирувчи хўжалик бўлгани учун уруғ сифатига катта эътибор бермоқда. Бу ерда уруғ йиғиштириб олингандан кейин яна бир бор тозалаш одат тусига кирган. Бунинг учун хўжаликда шоли тозалайдиган машина-механизмларини мослаштирганлар. Бу усулда 70—80 фоиз каноп уруғини карнайгулдан ва бошқа ўсимликлар уруғидан тозалаш мумкин. Уруғ етиштириш учун элита етишмаган ҳолларда эса биринчи наслли (биринчи репродукцияли) уруғлардан фойдаланилмоқда. Ҳар қандай каноп уруғини экишга тайёрлашда хўжалик ҳосилотчиси уруғларнинг тозалиги, сақланиш даврида зараркунандалар томонидан зарарланган-зарарланмаганлиги, намлиги ошиб мўғоллаш жараёни рўй берган ва рўй бермаганлиги, экишга яроқли хусусиятини аниқлаш учун лаборатория текширувидан ўтказишлари керак. Акс ҳолда меҳнат зое кетиши мумкин. Толали экинлар тажриба станциясида олиб борилган тадқиқотлар ечимининг кўрсатишича, кўк поя канопи учун юқори наслли уруғ экилганда ҳар гектаридан олинадиган каноп пояси ҳосили кескин ошган ва сифатлилиги билан фарқланган.

Кўпчилик хўжаликлар уруғни экишдан олдин тўпланган импульс-ёруғлик ва гелий-неон лазер нурлари билан ишлов бериб экмоқдалар. Бу тадбир уруғнинг экишга яроқли хусусиятини, касалликларга чидамлилигини оширувчи биологик усуллардандир. Бу усул уруғни қуёшда қиздириб, кимёвий моддалар билан ишлов бериб экишга қараганда қулай, ҳам иқтисодий фойдалидир. Муҳими атроф муҳитни тоза сақлашга ҳам эришилади. Бундай экологик тоза усулни қўллаган бир қатор хўжаликлар гектаридан 180—220 центнердан каноп пояси етиштирмоқдалар. Маҳсулотларнинг 70—80 фоизи биринчи навларга ўтмоқда. Лекин бунинг учун кўп меҳнат талаб қилинади.

Канопни мақбул шароитда экиш юқори ҳосилдорликнинг гаровидир. Ернинг 10 сантиметр чуқурликдаги ҳарорати 16 даражага етганда экишда энг қулай муддат ҳисобланади. Агар уруғ яхши қизимаган тупроққа экилса, у чириб кетади ва кўчат сийрак бўлиб қолади. Ишнинг кўзини билган айрим деҳқонлар эса табақалаштириб экадилар. Бу барча экин майдонларида кўк поя канопининг бирданига пишиб етилиши олдини олади.

Уруғнинг бир текис тушиши учун сеялкаларни яхши созлаш зарур. Уруғ 3—4 сантиметр чуқурликка ташланади. Бундан чуқурроқ жойга тушиб қолган уруғнинг униб чиқиши кечикади ва ниш отган уруғлар чириб кетади.

Вилоятимиз шароитида уруғлик каноп учун бир гектар ерга юз фоиз унувчанлигини ҳисобга олган ҳолда 8 килограмм сарфлаш мақбул ҳисобланади. Агар кўчат қалин бўлса ўсимликнинг гуллаши кечикиб, шонасини тўкиб юборади. Канопдан мўл ва сифатли поя ҳосили олиш учун эса бир гектар ерга уруғнинг 100 фоиз унувчанлиги ҳисобидан 21 килограмм сарфлаш мақбул ҳисобланади. Чунки бу йилги шароитда вилоятдаги кўпчилик майдонларга «Ўзбекистон 2142» каноп нави экилади. Бу нав кўчатларида барглар кўп бўлиб, кучли ривожланиши билан бошқа навлардан фарқланади. Агарда 21 килограммдан ошиқ уруғ экилса бир гектар майдондаги кўчатлар сони 700—760 мингдан кўпайиб кетади.

Бегона ўтларга қарши курашда прометрин, которан ва трефлан гербицидлари самарали ҳисобланади. Уларни экишдан олдин ҳам, экиш даврида ҳам сепиш мумкин.

Эндиликда каноп сердаромад экин бўлиб қолди. Харид нархлари 4,5 баравар ошди. Демак, деҳқонлар ўртасида кенг тушунтириш ишларини олиб бориш керак. Бизнингча канопчиликда катта тажриба тўплаган хўжаликларни уруғлик етказувчи хўжаликларга айлантириш вақти ҳам етди. Чунки бундан буён каноп уруғига эҳтиёж ошиб бораверади.

З. МАҲСУМОВ,
вилоят деҳқончилик саноати бирлашмасининг бўлим бошлиғи.

Х. УМАРОВ,
толали экинлар тажриба станциясининг ўсимликлар физиологияси лабораторияси мудири, биология фанлари номзоди, доцент.

● ЮҚОРИЧИРЧИҚ районидаги Ийкота хўжалиги тракторчиси Мамат Аҳмедов айни кунларда таъмирдан чиқарилган техникаларни қайта текширувдан ўтказишда фаол қатнашмоқда.
Сураткаш М. МАХМУТОВ.

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

Республикамиз мустақиллиги эълон қилинганидан кейин жамиятда янгиланиш жараёни янада тезлашди. Барча давлат рамзлари, жумладан, янги асосий қонун — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинди.

Шу кунларда кўплаб жамоаларда янги Конституция изчиллик билан ўрганилмоқда. Жумладан, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтида «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини олий ўқув юртларида ўрганиш ва ташвиқ қилиш» мавзусида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Унда институт ректори К. Юсупов «Мустақил Ўзбекистонда таълимни ривожлантиришнинг конституциявий асослари», давлат ва ҳуқуқ асослари кафедраси мудири О. Каримова эса «Мактаб ўқувчилари ва студентларга ҳуқуқий таълим-тарбия бериш жараёнида Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганиш услуби» мавзусида маъруза қилди. Ҳар иккала чиқиш мажлис аҳлининг баҳс ва мунозараларига сабаб бўлди.

(ЎзА мухбири).

● *Йил якуни таҳлили*

ХАТОЛАР САБОҚ БЎЛДИ

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИДАГИ НАЗАРАЛИ НИЕЗОВ НОМЛИ ЖАМОА ХЎЖАЛИГИ БОШҚАРУВИНИНГ РАИСИ Қ. ҚОРАЖОНОВНИНГ ФИКРИ АНА ШУНДАЙ

ЎТГАН йили хўжалик пахтакорлари доғда қолдилар. Давлатга пахта сотиш режаси 76,2 фоиз бажарилди, холос. Бошқача қилиб айтганда 500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 26 центнер ўрнига 19,8 центнердан ҳосил олинди. Пахтакорлар давлатдан 310 тонна қарздор бўлиб қолдилар.

Тўғри, ўтган йили об-ҳаво пахтачилик учун ҳар қачонгидан оғир келди. Деҳқонлар айрим майдонларга икки-уч мартадан қайта чигит экишга мажбур бўлдилар. Натижада ғўза мўлжалдаги ҳароратни ололмай, ҳосил кечки бўлиб қолди. Бироқ, ҳосилдорликнинг пасайиб кетиши ва йиллик режанинг барбод бўлишига табиий қийинчиликларни рўкач қилавериш ҳам унчалик инсофдан эмас. Ҳамма гап астойдил, тадбиркорлик билан, ишнинг кўзини билиб меҳнат қилишда, тажриба ва маҳоратни ишга солабилишдадир. Жамоа хўжалиги аъзоларининг йиллик ҳисобот йиғилишида ҳам ана шундай фикрга келинди.

Ана шу фикрнинг тўғрилигини исботлаш учун узоққа бормай, хўжаликнинг ўзидан хоҳлаганча мисол келтириш мумкин. Ўтган йили хўжаликдаги 9 та пахтачилик бригадасидан 8 тасида пахта тайёрлаш режаси бажарилмай қолди. Тажрибали пахтакор Маҳаматжон Норматов бошлиқ 7-бригада аъзолари эса агар астойдил меҳнат қилинса, табиий қийинчиликларни енгиб, ҳар қандай қийин шароитда ҳам пахтадан мўл ва эртаги ҳосил етиштириш мумкинлигини амалда исботладилар. Кўпчилик бригадаларда гектаридан атиги 14—20 центнердан ҳосил олингани ҳолда, бу илғор бригада жамоаси 55 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 26 центнердан хирмон кўтариб, давлатга пахта сотиш режасини ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлди.

Меҳнатни ташкил этиш ва моддий рағбатлантиришнинг пудрат усули энг афзал усул эканлиги ўтган йили яна бир бор исботланди. Хўжаликдаги пудрат усулида ишлаган 17 та оиладан 8 таси пахтадан мўл ҳосил етиштириб, белгиланган йиллик режаларини ортиғи билан ўринлади. Толибжон Тожибоев, Ҳожиакбар Ҳожимирзаев, Алишер Асатуллаев, Зайниддин Аҳмедов, Абдужамол Султонов бошлиқ оилавий пудратчилар гектаридан 30—33,5 центнердан хирмон кўтардилар.

Хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа соҳалари бўйича ҳам йил якунлари кўнгилдагидай бўлмади. Давлатга сабзавот маҳсулотлари сотиш режаси 93 фоиз бажарилди, холос. Қабул пунктларига режадагидан 150 тонна кам сабзавот маҳсулотлари етказиб берилди. Давлатга помидор, сабзи сотиш режалари 40—60 фоизда қолиб кетди.

Чорвачилик — хўжаликнинг етакчи тармоқларидан бири. Рўй-рост айтиш керакки, чорвадорлар рисоладагидай меҳнат қилмадилар. Моллар туёғини кўпайтириш, маҳсулдорлигини ошириш имкониятлари тўла ишга солинмади. Натижада қорамоллар, шу жумладан, сигирлар туёғини ўстириш режалари 80 фоиз бажарилди холос. Моллар маҳсулдорлиги ҳам камайтириб юборилди. Ҳар бир сигирдан режадаги 2800 килограмм ўрнига атиги 2202 килограммдан сут соғиб олинди. Давлатга гўшт сотиш режаси 105 фоиз бажарилди-ю, бироқ, сут, тухум, жун сотиш режаларининг бажарилиши барбод қилинди.

Кўпгина турдаги деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ҳамда давлатга сотишнинг камайтириб юборилганлиги хўжалик иқтисодиётининг мустаҳкамланишига салбий таъсир этмай қолмади, албатта. Хўжаликнинг ўтган йилги ялпи пул даромади 36,2 миллион сўмни ташкил этди. Деҳқончиликдан 28,3 миллион сўм, шу жумладан, пахтачиликдан 18 миллион сўмдан сал ортиқ даромад олинди. Ялпи даромаднинг 19,8 миллион сўми жамоа аъзоларига иш ҳақи сифатида тўланди. Хўжалик бўйича ҳар бир сўм асосий иш ҳақига 0,85 сўмдан қўшимча ҳақ тўғри келди. Албатта, бундай даромад ва иш ҳақи билан ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш даврида жамоа аъзоларининг меҳнатга қизиқишини ошириш қийинлиги ўз-ўзидан равшан.

Бироқ, ўтган йил якуни шуни ҳам кўрсатдики, ҳалол ва виждонан меҳнат қилиб, экинлардан мўл, эртаги ва сифатли ҳосил етиштирган деҳқон асло кам бўлмайди. Унинг ҳамёнига мўмай пул тушади, омбори донга тўлади. Буни пудратчи оилалар мисолида яққол кўриш мумкин. Ҳ. Ҳожимирзаев, А. Маҳкамова, Т. Тожибоевлар бошлиқ пудратчи оилалар ёз бўйи олган асосий иш ҳақларининг ҳар бир сўмига йил охирида 4—4,5 сўмдан қўшимча ҳақ олдилар.

— Ўтган йил якунларидан хўжалигимиз меҳнат аҳлининг асло кўнгли тўлгани йўқ,— дейди раис Қ. Қоражонов.— Йил якунлари, йўл қўйилган хато ва камчиликлар биз учун катта сабоқ бўлди. Бу йилги мақсадимиз ана шу хатолардан хулоса чиқариб олиб, пахта ҳамда бошқа деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотишни кўпайтириб, ўтган йилги қарзларимизни узишдан иборат.

Яхши ният — ёрти мол, дейдилар. Хўжалик аъзолари мақсадга эришиш учун зарур тадбирларни белгилаб олдилар. Аввало пудратчи оилаларни кўпайтириш, уларнинг ҳар бирига илгаригидай 1,5—3 гектардан эмас, камида 5 гектардан ер ажратиш кўзда тутилаяпти. Бундан ташқари пудратчиларга ер ажратишда оиладаги ишга яроқли кишиларнинг сони ҳам ҳисобга олинади. Бу шубҳасиз, техникадан, сувдан фойдаланиш самарадорлигини оширади, экинларга ўз вақтида ва сифатли ишлов бериш имконини туғдиради.

Чорвачиликнинг оқсаб қолаётганлигига асосан ем-хашак экинлари парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилиши, қишловга етарли ем-хашак жамғарилмаётганлиги сабаб бўлаяпти. Ана шуни ҳисобга олиб, бу йил чорвачиликдаги мутасадди шахсларнинг масъулиятни ошириш, беда, маккажўхори, хашаки лавлаги ва бошқа озуқа экинларини оилавий пудрат усулида етиштириш мўлжалланаяпти.

Холва деган билан оғиз чучимайди. Буни яхши тушунган хўжалик меҳнат аҳли айни кунларда режаларни рўёбга чиқариш учун астойдил ишга киришган. Ариқ-зовурлар тартибга келтирилиб, қишлоқ хўжалик техникаси баҳорга шайланмоқда. Чорвадорларнинг диққат-эътибори қишловни беталафот ўтказиб, моллар маҳсулдорлигини оширишга қаратилган.

Мирзаҳамид ПЕЙСЕНОВ,
«Янгийўл» район рўзномаси муҳаррири.

● *Янгиликдан хабарингиз борми?*

ТЕХНИКА КЎРИГИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

Табиийки, кўпгина автомототранспорт эгаларини техника кўригига оид масалалар, ундаги ўзгаришлар қизиқтиради. Шу муносабат билан азиз муштарийларга маълум қилмоқчиманки, бу йил 1991 ва 1989 йилларда чиқарилган, шунингдек белгиланган муддатда техника кўригидан ўтмаган (заводдан чиқарилган йилидан қатъий назар) транспорт воситалари техника кўригига тақдим этилади.

Автомобилларнинг техник ҳолатларига бўлган илгариги талаб ўзгаргани йўқ. Давлат автомобиль назорати бўлимлари автомототранспорт воситаларидан фойдаланишнинг хавфсизлигига жиддий эътибор берадилар.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиманки, Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 9 декабрдаги Қонунига биноан носозлиги туфайли фойдаланиш таъқиқланган ёки тегишли рухсатномасиз қайта жиҳозланган, кўзгусимон, шунингдек белгиланган нормаларни бузган ҳолда туси ўзгартирилган (қорайтирилган) ойна ўрнатилган, белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилмаган, ишлаётганида чиқараётган ифлослантирувчи моддаларининг таркиби, шовқини даражаси белгиланган нормалардан ортиқ бўлган транспорт воситаларидан фойдаланганлиги учун 1250 сўмдан 5 минг сўмгача жарима солинади.

Белгиланган тартибга кўра Давлат автомобиль назорати бўлимлари автотранспорт воситалари эгалари (ёки улар номидан вакил қилинган кишилар) шахсий паспортлари, (ҳарбий хизматчилар гувоҳнома ҳамда ички ишлар бўлимлари паспорт столларида белги қўйилган справкалар ёки улар хизмат қилаётган ҳарбий қисмларда турар-жой ажратилганлиги тўғрисида ҳужжат), ҳайдовчилик гувоҳномаси, огоҳлантириш талони, техника паспорти (техника талони), тиббий справка тақдим этганларидагина уларнинг транспорт воситаларини техника кўригидан ўтказадилар. Шу билан бирга автомототранспорт воситалари эгалари техника кўриги муносабати билан белгиланган миқдорда тўлиқ пул тўланганлиги ҳақида, (енгил автомашина учун 25 сўм, юк машиналари ва автобуслар учун 50 сўм, мотоциклар учун 20 сўм), Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси Қарорига кўра двигателларнинг кучига қараб (ҳар бир от кучи ҳисобидан енгил автомашиналарга 10 сўм, мотоцикл ва мотороллерларга 6 сўм, юк машиналари ва автобусларга 20 сўмдан) ҳар йилги транспорт солиғи тўланганлиги ҳақидаги квитанциялар ҳам зарур бўлади. Ўтган йиллар учун тўланган транспорт солиқлари миқдори эски нархларда тақдим этилади.

Ўзбекистон Республикаси Қонунига кўра Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, шунингдек, ҳаракатдаги армия таркибига кирган ҳарбий қисмлар, штаб ва муассасаларда хизмат қилган ҳарбий хизматчилар, собиқ партизанлар, байналмилалчи жангчилар, қўл билан бошқариладиган мотоаравачалар, автомобиллари бўлган ногиронлар транспорт солиғидан озод этиладилар.

Носозлиги туфайли ДАН бўлимларида техника кўригидан ўтказиш имкони бўлмаган транспорт воситалари эгалари ёзма равишда ариза ҳамда юқорида кўрсатиб ўтилган ҳужжатларни (ҳайдовчилик гувоҳномасидан ташқари) топширишлари зарур. Бундай ҳолларда ДАН ходими техника паспортига транспорт воситасининг носозлиги тўғрисида белги қўяди ва ўз муҳри ва имзоси билан тасдиқлайди.

Халқ хўжалиги транспорт воситаларини кўрикдан ўтказишда ўзгаришлар юз берди. Бу йилдан бошлаб автокорхоналар ва ташкилотларнинг транспорт воситаларини ДАН ходимлари техника кўригидан ўтказадилар. Техника кўриги ўтказиш рўйхати вилоят автомобиль назорати бошқармасида ишлаб чиқилиб, вилоят ҳокимиятида тасдиқланган. Автохўжаликлар раҳбарлари фақат вилоят Давлат автомобиль назорати бошқармаси билан келишган ҳолдагина рўйхатни ўзгартиришлари мумкин.

А. ЖИЛЯЕВ,
вилоят Давлат автомобиль назорати бошқармаси техника назорати бўлинмаси бошлиғи, милиция майори.

ОТА-БОЛА ҲАЙДОВЧИЛАР

МЕҲНАТ қилган, албатта, муродига етади. Туроб Нормуҳамедов номли жамоа хўжалиги аъзоси Метин ака Маҳсудов ҳақида сўз борганда шу фикрлар ёдга келади. Чунки Метин ака ҳайдовчилик касбини танлагандан сўнг астойдил бу касбга ихлос қўйди. Мана, 35 йил бўлибди ҳамки, у рул бошқариб келмоқда. Бу орада қанча-қанча юкларни манзилига етказмади, дейсиз. Кўплаб шогирдлар тайёрлади. Унинг энг ардоқли ва садоқатли шогирдларидан бири ўғли Бахтиёрдир. Бахтиёр ота ўгитларига амал қилиб ишлаб келмоқда. Шаҳарда узоқ масофага қатнайдиган машинани бошқаради. Бу иш осон эмас. Бунинг устига машинага ҳар хил кайфиятдаги, тоифадаги одамлар чиқишади. Ҳар бирининг ўзига, феъли-атворига қараб муомала қилиш керак. Шундай қилмасангиз, ишингиз юнгланмайди. Бахтиёр касбини севганлиги учун ҳам бурчини шараф билан адо этиб келмоқда.

— Тақдиримдан хурсандман, — дейди Метин ака,— меҳнат қилиб кам бўлмадим. Тўрт қизим, икки ўғлим бор. Чарчаган кезларимда невараларим билан чақчақлашиб, ҳордиқ чиқараман. Ҳаммамиз тотув ва иноқ турмуш кечирмоқдамиз.

Чиндан ҳам Метин ака Маҳсудовнинг ҳаёт йўли ибратлидир. Улардан ҳар қанча ўрнак олса арзийди.

Т. ЭШТОЕВ,
Қибрай райони.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

БЕЛАРУСГА ЁРДАМ

● «Известия» газетасининг хабар беришича, Европа тиклаш ва тараққиёт банки телевизион алоқа жиҳозларини сотиб олиш учун Беларусга икки миллион доллар ажратди. Халқаро ташкилот шу мақсадларда Беларусга яна 33 миллион доллар бериши лозим.

ҚАРЗ — 10,7 МИЛЛИАРД ДОЛЛАР

● «Независимая газета» маълум қилишича, Россиянинг бугунги кундаги қарзи 10,7 миллиард долларга етди. Россия Федерацияси Молия вазири ўринбосари Андрей Вавиловнинг фикрича, бу қарзнинг 6,9 миллиарди М. Горбачев замонасида СССРга берилган қарз экан.

ХОРИЖИЙ САРМОЯ САРФИ

● «Российские вести» газетасининг шаҳодат беришича, хорижий сармоядорлар кейинги беш йил ичида Россия Федерацияси иқтисодиётига 1,2 миллиард доллар сармоя сарфлаганлар. Россия Президенти Б. Ельциннинг махсус фармони билан хорижий сармояларни суғурталаш бўйича халқаро ташкилот тузилди. Унинг ишида хорижий сармоя ташкилотлари билан бир қаторда россиялик ишбилармонлар ҳам иштирок этишлари мумкин.

● АҚШ Президенти Билл Клинтон Оқ уйда журналистлар билан бўлган қисқа суҳбат чоғида Россия Президенти Борис Ельцинни қўллаб-қувватлашини билдирди. Бироқ Россияда авж олиб кетган сиёсий курашнинг оқибати нима бўлади, деган саволга жавоб қайтаришдан бўйин товлади. «Мен Ельцинни қўллаб-қувватлаш учун қўлимдан келган ҳамма ишни қиламан. Мен унга қаттиқ ишонаман. Мен у билан имкони борича узоқ вақт ишлашни хоҳлайман», — деди Клинтон.

● АҚШ Президенти Билл Клинтон билан Буюк Британия Бош вазири Жон Мейжор «еттилик» мамлакатларининг Россияга нисбатан тутмоқчи бўлган стратегиясини муҳокама қилдилар. Британия вакили Лондонда журналистларга шуни хабар қилиб, иккала раҳбар бир хил фикрда эканликларини таъкидлади. «Президент Ельцин ҳозир қийин аҳволда турибди. Шу сабабли биз Россиядаги демократик кучларга ёрдам бериш учун энг самарали йўлларни зудлик билан топиш зарур деб ҳисоблаймиз. Президент Ельцин Россиядаги ислоҳотларни бошқалардан кўра яхшироқ илгари силжитишга қодир», — деди у.

● «АҚШ Мудофаа вазири Лес Эспин ёрдамчилари билан бирга ёпиб қўйилиши лозим бўлган ҳарбий базалар ва иншоотлар рўйхатини тузмоқда», — деди Пентагон вакили Глен Флуд. У журналистларнинг саволларига жавобан, ёпиладиган ҳарбий иншоотларнинг рўйхати бугун кечқурунгача расмий равишда эълон қилинишини айтди.

● АҚШ давлат котиби Уоррен Кристофер ўз мамлакатининг собиқ Югославиядаги можарони бартараф этишга оид сулҳ шартномаси бажарилишини таъминлаш учун Америка қўшинларидан фойдаланишга тайёр эканини яна бир бор таъкидлади. Бироқ у мазкур қўшинларнинг тузилиши аниқ қандай бўлиши ҳақидаги масала «кейинроқ» ҳал этилишини уқтириб ўтди. Журналистлар билан бўлган қисқа учрашув вақтида давлат котибининг айтишича, маъмурият ўзининг тинчлик ўрнатувчи кучларини Болқон ярим оролига юборишни «аниқ-равшан режалаштиришга ҳали киришгани йўқ». Агар урушаётган томонлар бир битимга келишса, у ҳолда «Қўшма Штатлар БМТнинг кўмагида ва НАТО билан биргаликда ишлаб, битимнинг бажарилишини таъминлашга ҳаракат қилиш учун ҳарбий қудратдан фойдаланишга тайёр бўлади», деди у.

● Босния ва Герцеговина расмий маъмурларининг ҳамда бир қанча сиёсий партияларнинг вакиллари Нью-Йоркдаги сулҳ музокаралари давом эттирилишини ёқлаб гапирдилар. Бир қанча қўшимча шартлар бажарилгандан кейин улар Вэнс-Оуэн режасини тўлалигича қабул этиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайдилар. Республиканинг мусулмон ва хорват жамоалари вакилларидан иборат бўлган кенгайтирилган раҳбарияти икки кун давомида Сараевода ўтказган учрашувда шундай қарор қабул қилинди. Учрашувда БМТ қароргоҳида бўлиб ўтган музокаралар икки даврасининг якунлари муҳокама қилинди ҳамда бундан буёнги қилинадиган ишлар ва ҳаракатлар ҳақида бир фикрга келинди.

● Кўпчилик америкаликлар Билл Клинтоннинг Қўшма Штатлар Президенти лавозимидаги фаолиятини маъқулламоқдалар. Эн-Би-Си телекомпанияси савдо-саноат доираларининг «Уол-стрит жорнэл» газетаси билан биргаликда жамоатчилик фикрини билиш учун ўтказган умуммиллий савол-жавобнинг бу ерда эълон қилинган якунлари шуни кўрсатиб турибди. Савол-жавобда қатнашганларнинг 57 фоизи ҳозирги маъмуриятнинг бошлиғи ўз вазифаларини бажараётганидан қаноат ҳосил қилганини билдирса, 26 фоизи бунинг аксини айтди.

«ҒАРОЙИБ ҚИЁФАЛАР»НИ ЎҚИБ...

ҲАММАНИ шу кунга етказсин, ишқилиб. Тўплам, мажмуа, рисола ёҳуд китобнинг чиқиши яхши гап. Рустам Худойқуловни кўпчилик қалам аҳли танийди: журналист, республикадаги баъзи матбуот нашрларида ҳам ишлаган, айни пайтда Бўка тумани ҳокимининг ўринбосари, қолаверса, ҳамкасбимиз.

Бир куни Рустамбой таҳририятимизга бироз шитоб билан келиб қолди. Қўлида ихчамгина китобча. Билсак, тўплами босмадан чиқибди.

Муқовага тикиламиз: «Ғаройиб қиёфалар»... Ҳамма қатори «хаш-паш» дегунча китобчани биз ҳам «хатм» қилиб қўйибмиз. Хўш, қалай?.. Бир-биримизга савол назари билан қарадик: маъқул!.. Ҳаммага ёқибдими, демак...

Шу нарса маълумки, айтиладиган гаплар, билдириладиган фикрлар ҳеч қачон бир нарсага ёҳуд бир кишига тегишли бўлмайди. Ўша «бир нарса» ёҳуд «бир киши» баҳона, кўпчиликка даҳлдор ўй-фикрлар туғилади ва айтилади.

Мажмуага «ҳажвий ҳикоялар» деган рукн қўйилибди. Хўш, ҳажвиянинг ўзи нима?.. Ҳеч ким ҳавас қилмай қўяқолсин. Ижодда энг қийин соҳалардан бири —ҳажвиёт... Р. Худойқул ўзига хос йўл топиб, шуни танлабди. Шунинг ўзигаёқ тан бериш керак.

Ҳаёт қарама-қаршиликлари беҳисоб: яхшилик ва ёмонлик, инсонийлик ва пасткашлик, одоб ва аҳлоқсизлик, ақллилик ва калтабинлик, меҳр ва макр, андиша ва сурбетлик, ҳалоллик ва текинхўрлик, инсоф ва диёнатсизлик, нуктадонлик ва вайсақилик, тўғрилик ва риёкорлик... Эҳ-ҳе... мавзулар «бижиб» ётибди... Уларни қаламга оладиган, қойил қиладиганлар кўп эмас. Рустам ҳам ана шулар қаторига интиляпти.

Ҳажвия ёзишдан мақсад камчилик ва нуқсонларни танқид қилиш, ҳаётдаги иллатларни фош этиш демакдир. Фош этувчи восита сифатида ҳажвни танлар экан, энг аввало, бу услубнинг нозик томонларини яхши ўзлаштириб олган, бир сўз билан айтганда, ҳажв устаси бўлмоғи лозим. Шундагина у бирон-бир нарсага эришади. Рустам Худойқул бунинг бир қадар уддасидан чиққан. Тўпламдаги «Севги қурбони», «Тўрт томоним —тўрт қибла», «Қиёфа» сингари ҳикоялар фикримиз далилидир.

Рустамнинг «тил»и ўзига хос. У ихчам, сиқиқ, афоризмлар, мақоллар, маталлар, замзама луқмаларга, ўхшатиш, қочириқларга бой. Халқ тилига — халқ дилига ўта яқин. «Яшасин хаёл»даги: «Даста-даста чинни чилчил синдириларди», «Хотинлари ўғил туғмай, қиз туғса, ўйламай уйларига ўт қўйиворишарди», «Ғаройиб таътил»даги: «Бечора японларнинг урф-одатини тадқиқ этавериб, будда динига берилиб кетди... Будда динини қабул қиламан, деб туриб олди», «Рецептдаги ёзув»даги: «Ҳар куни уйга асал ялаб келаётганимиз йўқ», «Қиёфа»даги: «Тун бўйи эшик тагида итдай пойлоқчилик қилиб чиқдим» каби жумлалар кишининг эсидан чиқмайди.

Ҳажвий ижод турлари кўп. Ҳикоя, новелла, масал, ассатирик памфлет, юморли йўқлама, заҳарханда-монолог, аския, миниатюра ва бошқа шакллари бор. «Ғаройиб қиёфалар»даги аксар ҳикояларни новелла ёҳуд монолог тоифасига киритиш мумкин. Назаримизда уларда мазмун қамрови, композицион пишиқлик, воқеа ривожи, тугал бир бутунлик, «тугун» ва «ечим»лар ҳали у қадар меъёрига етказилмагандай. Ёзувчи халқи бамисоли соат: ўз вақтида бураб турилмаса гар, оёқлари шолу, қулоқлари кар. Рустам Худойқул ҳали ёш. Ўз устида тинмай ишлаб, «ёзувчилик дини»га кириб кетади, деб умид қиламиз.

Қисқаси, Р. Худойқулнинг тўплами бизда яхши таассурот қолдирди. Бу катта гап.

Тилагимиз: танлаган йўлдан қайтманг. Халқ ичида кўп юринг, қулоқни динг қилиб туринг. Закий тингловчи бўлинг, биров деганни демовчи бўлинг. Қолаверса, омад тилаймиз, жигар!..

Раҳимберди УМАРОВ.

ЖИНОЯТЧИЛИККА ҚАРШИ КУРАШ—ҲАММАМИЗНИИГ ИШИМИЗ

АСТОЙДИЛ БЕЛ БОҒЛАДИК

ЯНГИЙУЛ ШАҲАР ИЧКИ ИШЛАР БУЛИМИ ИҚТИСОДИЙ ЖИНОЯТЧИЛИККА ҚАРШИ КУРАШ БУЛИНМАСИ БОШЛИҒИ, МИЛИЦИЯ ПОДПОЛКОВНИГИ КОМИЛХОН ТУРСУНОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Комилхон Турсунович, маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг ташаббуси билан уюшган ҳамда иқтисодий жиноятчиликка қарши муросасиз кураш бошлаб юборилди. Деярли ҳар куни радио, телевизорда, газеталарда катта-катта гуруҳлар, ҳаддидан ошган ташмачилар, тижоратчи ниқобини кийиб олган ҳаромхўрлар, рэкетчию, қинғир савдо ходимлари қўлга туширилганлиги ҳақида ахборотлар берилмоқда. Янгийўл аҳолиси зич, озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишловчи корхоналар кўп жойлашган шаҳарлардан бири. Табиийки, иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш бўлинмаси ходимларига бу ерда иш етарли бўлса керак?

— Тўғри айтдингиз, Янгийўл шаҳрида 64 минг аҳоли истиқомат қилади. Бизда республикада машҳур «Лаззат», консерва, вино заводлари, ёғ-мой комбинати бор. Пул қадрсизланиб, озиқ-овқат маҳсулотлари тақчил бўлиб турган бугунги кунда азалдан бирни ўнга сотиб, халққа аталган маҳсулотларни яшириб, фақат ўзи бойвачча бўлиб яшашни мақсад қилиб олган кимсаларга худо берди: улар орқа-олдиларига қарамай мол-дунё йиғишга тушдилар, яна ҳам тўғрироғи бешала панжаларини оғзиларига тиқдилар. Ана шундай нусхалар шаҳримизда истаганча топилади. Бўлинмамиз ташкил этилган кундан бошлаб, эл-юрт ризқига чанг солаётганларга қарши муросасиз курашмоқдамиз.

Ўзингизга маълум, илгари 9—10 тийин турадиган тухумлар 16—18 сўмга чиқиб кетди. Рўзғорчилик-да, одамлар қиммат бўлишига қарамай олишга мажбур. Масалан, К. Исмоилов деган шахс чимкентлик А. У. билан келишиб, 79 минг 200 дона тухумнинг ҳар бир донасини 10 сўм 50 тийиндан олиб, 16 сўмдан сотаётганда қўлга туширилди. Агар у шу тухумларни чайқов нархида пуллашга улгурганда нақд 148 минг сўм фойда кўриши мумкин эди.

Биз шаҳар ҳокимияти, прокуратура, давлат назорати комитети билан биргаликда белгиланган режа асосида тижорат дўконлари ва бошқа магазинларни текшириб турибмиз. Яқинда Чехов кўчасидаги «Нозима» тижорат дўконида ўзимизда ва ҳамдўстлик мамлакатларида ишлаб чиқарилган 361 минг 35 сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари борлиги аниқланди.

— Биздаги айрим маълумотларда шаҳар ёғ-мой комбинатида давлат мулкини ўғирлаш, талон-торож қилиш ҳоллари рўй бераётганлиги айтилган. Шаҳар иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш бўлинмаси ана шунга қарши қандай кураш олиб бормоқда?

— Бултур корхонада тўқизта жиноят содир этилди. Айниқса, одамлар «Нахаловка» деб атайдиган қишлоқ аҳолисининг баъзилари шу ерда жойлашган комбинат маҳсулотлари билан муттасил чайқовчилик қилади. Масалан, Гулистон кўчасида яшовчи Ж. исмли киши 1 тонна шелухани 5 минг 200 сўмга сотиб, 2600 сўмлик фойдасини ҳисоблаб турганда қўлга туширилди. «Интернационал» кўчасида яшовчи З. исмли аёлнинг уйидан сотиш учун тайёрлаб қўйилган 395 кило пахта, мойи, 1621 дона хўжалик совуни топилди.

Хуллас, бўлинмамиз ходимлари ёғ-мой комбинати ва бошқа корхоналарни ҳушёрлик билан кузатиб турибдилар. Ўйлайманки, амалга ошираётган тадбирларимиз давлат мулкини талон-тарож қилинишига чек қўяди. Биз ана шу мақсад йўлида курашяпмиз.

— Спиртли ичимликларга қанчалик баланд нарх қўйилмасин, ичадиганлар пулларини совуриб ичаверадилар. Баъзи иоинсоф жинояткорлар эса ана шу ичувчилар пулларн иншабини ўз ҳамёнларига тўғрилаб, минг-минглаб фойда орттирмоқдалар. Ачинарлиси шундаки, қалбаки ароқлардан қанчадан қанча кишилар бир умр ногирон бўлиб қолмоқдалар, ҳаётдан бевақт кетмоқдалар. Янгийўл шаҳрида ҳам шу хилдаги воқеалар рўй бериб турадими?

— Қалбаки спиртли ичимликлар тайёрлаш «ҳунари» фақат Янгийўлдагина эмас, балки кўпгина шаҳарларда учраб турибди, бундай иш билан қўлга тушаётганлар текширишларда маълум бўлмоқда. Фойда орқасидан тушганлар ичувчиларга «ғамхўрлик» қилиб, тайёрлайдиган вино, ароқларини махсус текширишлардан ўтказишармиди. Уларнинг шиори шундай: «Мен сотаман, уни ичиб ўласанми-қоласанми, ишим йўқ!». Янгийўллик Толиб Миржалолов деган шахс ҳам ўз махфий корхонаси ишини юргизаётган экан. У қалбаки ароқ тайёрлаш учун Янгийўл биохимия заводи қоровули билан келишиб, катта миқдорда техника спиртини ўғирлаган. Унинг уйидан 40 литр техника спирти, сотиш учун тайёрлаб қўйилган 20 литр ароқ, шишаларнинг тиқинлари, этикетлари, ароқ тайёрлаш мосламалари топилди.

Ўзингиз биласиз, «Халқобод» коньяги арман коньягидан ўтса ўтадики, қолишмайди. Шунинг учун ҳам қалбаки ичимлик тайёрловчилар бундан фойдаланишга уринишмоқда. Масалан, янгийўллик Алишер Кенжаев ўз уйида коньяк «цехи» очиб, савдосини қизитаётганлигини аниқладик. Унинг уйи тинтув қилинганда 400 шиша «Халқобод» коньяги, пишаларнинг ҳар икки томонига ёпиштириладиган этикеткалар, мосламалар чиқди. «Кичик корхона» эгаси ҳар бир шиша коньякни 650 сўмдан пуллаган.

«Интернационал» кўчасида яшовчи Абдуҳолиқова Малика шампань виноларини чайқов нархида сотаётганда қўлга тушди. Уйидан эса қайта сотиш учун тайёрлаб қўйилган 50 шиша шампань виноси топилди. М. Абдуҳолиқовага нисбатан Ўзбекистон Жиноят Кодексининг 175-моддаси, 1-қисми билан жиноий иш қўзғотилган.

Фурсатдан фойдаланиб, муштарийларга айтмоқчиманки, ҳар хил шубҳали кимсалардан ароқ, вино ёки коньяк сотиб олманг. Қалбаки ичимликлар бир кунмас бир кун хонадонингизга кулфат келтириши мумкин. Халқни заҳарлаш эвазига фойда кўраётган виждонсиз қаллобларга қарши курашда сизлар ҳам бизга ёрдам беринг, улар ёнидан бефарқ ўтиб кетманг.

Иқтисодий жиноятчиликка қарши курашда катта тезкор вакил, милиция майори Суннат Амиров, милиция кичик лейтенанти Шавкат Шомудинов, милиция лейтенантлари Шавкат Алимов, Улуғбек Хўжаевлар алоҳида ибрат кўрсатмоқдалар.

Хулоса қилиб айтганда, бўлинмамиз ходимлари шаҳар ҳокимияти, прокуратура билан ҳамкорликда жиноятчиликка қарши курашни кучайтирмоқдалар.

Суҳбатдош: Э. ҚОСИМОВ.

ДЎКОНГАМАС, ПАНАГА...

ЁКИ 6 ТОННА МАРГАРИННИ ГУМДОН ҚИЛИШГА УРИНГАН НОИНСОФЛАР ҲАҚИДА

Ҳозир уй бекаларидан маргарин керакми?» деб сўрасангиз, худди Ҳизрни учратгандек хурсанд бўлиб кетишади. Негаки, ҳозир маргарин ҳам, сариёғ ҳам, пахта ёғи ҳам ноёб бўлиб қолди. Бунинг сабаби халқ ризқига чанг солиб, ана шундай энг зарур маҳсулотларни чайқов нархида пуллаш учун ўмараётганлар кўп. Қимматчиликни, тақчилликни айнан шундай ноинсофлар келтириб чиқаришяпти. Ҳеч кимга сир эмас, ойлаб дастурхони сариёғ кўрмайдиган оилалар бор. Лекин текинхўр чайқовчилар сариёғнинг ҳар бир килосини 650—700 сўмдан пуллашмоқда.

Республикамизда, жумладан вилоятимизда ва Тошкент шаҳрида ҳам иқтисодиётдаги жиноятчиликка қарши кураш куи сайин кескин тус олмоқда. Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси иқтисодий жиноятчиликка қарши кураш, бўлимининг тезкор гуруҳлари томонидан амалга оширилаётган ишлар эътиборга сазовордир.

Тезкор гуруҳ яқинда шаҳар аҳолиси учун мўлжалланган маргаринлар дўконларга етиб бормай, қаёққадир ғойиб бўлаётганини аниқлашга киришди. Натижада бир неча юлғичлар қўлга олинди. Бунинг учун бир неча кун кузатув ишлари олиб борилди. Тошкент ёғ-мой корхонасидан маҳсулот ташувчи юк машиналари назорат остига олинди.

Шу йил 21 январь куни 06-54 ТНБ номерли «ГАЗ-53» юк машинасида корхонадан 705-рақамли ҳужжат бўйича 6 тонна (300 қути) маргаринни савдо тармоғига олиб кетаётган ҳайдовчи Р. С.нинг ҳатти-ҳаракатлари шубҳали сезилди. Уни кузата бошладилар. Ҳайдовчи маргаринни Бектемир районидаги 12-озиқ-овқат магазинига етказиб бериши керак эди. Лекин у машинани магазинда эмас, Юнусобод районининг Мирзахўжаев кўчасидаги 11-уй олдида тўхтатди. Бутун йўл давомида «Жигули» енгил машинасидаги икки «фахрий қоровул» шериклар кузатиб келдилар. Ўғирлаб келингаи юкни Р. С.нинг шериклари — уй эгаси ҳамда М. А. ва Х. Ф.лар яшираётганларида қўлга олиндилар.

Содир бўлган жиноий иш юзасидан ўтказилган дастлабки текшириш-тинтув, савол-жавоблардан қуйидагилар маълум бўлди:

Шу воқеа бўлиб ўтмасдан бир кун олдин 1-Тошкент тиш даволаш поликлиникасида тиш техниги бўлиб ишлаётган М. А. Тошкент ёғ-мой корхонаси дарвозаси олдида ҳайдовчи Р. С. билан маргаринни қўлга киритиш режасини тузганлар. Тиш технигининг айтишича, 6 тонна маргарин савдо-сотиғи 780 минг сўмга «бор-барака» қилиш билан тугаган. У ҳамкасб шериги — шу поликлиника тиш дўхтири Х. Ф., ҳовли эгаси С. Р. билан биргаликда маргаринни патир нон ёпувчи новвойларга чайқов нархида пуллаш тўғрисида тил бириктирганлар. Агар улар қўлга тушмаганларида 450 минг сўмлик нақд фойдани ўртада бўлиб олишган бўларди. (Ҳар бир қути маргариннинг давлат нархи 1100 сўм, чайқовчилар эса 2600 сўмдан пуллаганлар).

Ўзбекистон озиқ-овқат саноати, транспорт бирлашмасига қарашли бош автохўжалик раҳбарлари нима учун илгари икки марта қўлга тушиб товбасига таянмаган Р. С.га катта миқдордаги озиқ-овқат маҳсулотларини ташишни ишониб топширдилар?

Шаҳар прокурори ижозат-тасдиғи билан фуқаролар Р. С., М. А., К. Ф. лар ҳибсга олиниб, уларга нисбатан жиноий иш қўзғатилди. Тергов давом этмоқда. Қайтариб олинган маргарин эса очиқ савдога қўйилиб, аҳолига давлат нархида сотилди.

М. НУРИДДИНОВ.

● СУРАТЛАРДА: (юқорида, чапда) К. Турсунов навбатдаги операция олдидан ходимлар билан суҳбатлашмоқда; қўлга туширилган ва мусодара этилган маҳсулотлар.

ОҲАНГАРОН ЯНГИЛИКЛАРИ

АЛОҚА ЙЎЛЛАРИ КЕНГАЙМОҚДА

КЕЙИНГИ пайтда район қишлоқларидаги хонадонларнн телефон алоқалари билан боғлаш анча яхшиланди. Ҳозирги кунда тумандаги Қорахтой қишлоғида 150, Теловда 100, Куюнда 30, От заводи аҳоли пунктида 50, Сусам қишлоғида 100 хонадон бевосита Тошкент ва бошқа шаҳарлар билан телефон орқали гаплашиш имконига эга. Район маркази билан «Радан» аппаратлари ёрдамида Кўчбулоқ аҳоли пункти, Собир Раҳимов ва Алишер Навоий номли хўжаликнинг марказлари боғланадиган бўлди. Шунингдек, бу йил Оқтов қишлоғини ҳам «Радан» орқали район маркази билан боғлаш режалаштирилаётир.

●

ЯНГИ РАДИО ТАРМОҒИ

ҚОРАХТОЙДА янги радиоузел ишлайдиган бўлди. Бу ерга катта қувват билан ишлайдиган ускуналар ўрнатилди. Энди нафақат қорахтойликлар, балки Тутқишлоқ, Унгут, Ялпоқтепа, Оқтепа аҳоли пунктларида истиқомат қилувчилар ҳам қишлоқ радиоузелидан манфаатдор бўладилар.

●

КАСАНАЧИЛАР

РАЙОННИНГ Оқтов қишлоғида доимий иш билан банд бўлган кишилар саноқлигина бўлиб, бу ерда асосан чорвадорлар истиқомат қилишади. Ишсизлар сони эса анчагина. Район меҳнат биржаси шуни эътиборга олиб, Оқтовда касаначи ишчиларнинг бошларнни бир жойга қовуштирди: бу ерда тивит рўмоллар, жундан ҳар хил олача ва шолчалар тўқийдиган артель очди. Ҳозирча артелда ўндан ортиқ аёллар ишлашмоқда.

Касаначилар ишлаб чиқараётган маҳсулотларга харидорлар талаби кун сайин ортиб бормоқда. Бундай артель туманнинг Санам қишлоғида ҳам иш бошлаган эди.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ФАН ЯНГИЛИКЛАРИ

ТАДҚИҚОТ МУАЛЛИФИГА ГУВОҲНОМА

Бугунги кунда уруғчиликни илмий асосланган усулларда кескин ривожлантириш деҳқончилик фани олдида турган муҳим вазифалардан бири ҳисобланадн. Бу соҳани зарур илмий-ташкилий тавсиялар бнлан қуроллантириш йўлида Ўзбекистон толали экинлар тажриба станциясида самарали изланишлар олиб борилмоқда.

Илмий тажриба марказида уруғларнинг бир текис ва соғлом униб чиқишини таъминлашга қаратилган техникавий янгиликлар амалга оширила бошланди. Изланувчан олим Х. Умаров қўл урган тадқиқот ҳам ўзининг кўпгина афзал томонларига эга. Жиддий изланиш маҳсули сифатида «Уруғлар унувчанлигини баҳолаш учун қурилма» юзага келди.

Ушбу техника ижодкорлиги уруғчилик сифатини оширишда муҳим техникавий восита бўлиб хизмат қилади. Мазкур тадқиқотнинг юқори илмий-амалий самарадорлиги юқори баҳо олди ҳамда унинг ижодкори Ҳ. Умаровга муаллифлик гувоҳномаси берилди.

САМАРАЛИ ТАВСИЯЛАР

Ўзбекистон пахтачилик илмий-тадқиқот институти лаборатория ва тажриба майдонларида бир қанча мавзуларда жиддий кузатишлар олиб борилмоқда. Истиқболли пахта навларини яратишга қаратилган изланишларга алоҳида аҳамият берилмоқда.

Селекциядаги янгиликлар уларни деҳқончиликда кенг амалий татбиқ этиш бўйича ишлаб чиқилаётган тавсияларда ҳам ўз ифодасини топяпти. Ўтган йилнинг ўзида бундай фойдали тавсиялардан бир қанчаси юзага келди. «Ғўза етиштиришнинг жадал технологияси», «Ғўзаларни пушталарда етиштириш технологияси», «Пахтачилик минтақасида тупроқ эрозиясига қарши кураш» деб номланган тавсиялар пахтачиликда яхши самара бера бошлади.

Бундан ташқари «Гидромодул районлаштириш ва қишлоқ хўжалик экинларини суғориш тартиби», «Пахта—беда алмашлаб экишни жорий этиш ва уни ўзлаштириш бўйича тавсиялар» сингари ишланмаларда ҳам кўп йиллик тажрибалар ўз ифодасини топди.

Бу каби пухта тайёрланган ишлардан дастлабки ҳисоб-китоблар бўйича 282 минг сўмга яқин иқтисодий самара кўриш кўзда тутилмоқда.

А. АЛИЕВ.

ОЛИМААР ТАКЛИФИ АСОСИДА

Ўзбекистон Фанлар академияси сейсмология институти олимлари Тошкентдаги Юнусобод даҳаси тупроғи хусусиятларини ўргандилар. Уларнинг тавсияларига кўра, бу ерда инженерлик коммуникациялари билан таъминланган ҳудудларда уйларни зичроқ қуриш мумкин, бу эса тўққиз қаватли уйларни бунёд этишга кетадиган вақт ҳамда ҳаражатларни камайтириш имконини беради.

Атиги ярим йил ичида учта ана шундай уй қурилди ва тақсимлаб берилди. Сейсмологларнинг тавсиялари асосида Юнусобод даҳасида яна 15 та кўп қаватли уй қуриш лойиҳалаштирилмоқда.

(ЎзА мухбири).

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРУВЛАР

УРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙУЛИНИНГ ТОШКЕНТ ЙУЛ ДИСТАНЦИЯСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ВА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ФУҚАРОЛАРИГА МУРОЖААТНОМА

Яшамоқ бахти инсонга бир маротаба берилади. Ўз ҳаёти ва саломатлигини қадр билган ҳар бир киши кутилмаган ҳар қандай хавф-хатардан, бахтсиз ҳодисалардан доим фориғ бўлиши керак. Бу, аввало ўзингизга, йўл ҳаракати тартиб-қоидаларига қанчалик риоя эта билишингизга кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Азиз ҳамюртлар!

Ҳозирги пайтда темир йўлларда поездлар ҳаракати тиғизлашган, уларнинг тезлиги ортган. Ана шунинг билан боғлиқ темир йўлларда турли бахтсиз ҳодисалар содир бўлиб турибди. Ўтган яқин вақт ичида темир йўл транспорти ҳаракати қоидаларига риоя этмаслик туфайли кўпгина кўнгилсиз воқеалар содир бўлди. 22 киши ҳалок бўлди ва 6 киши оғир тан жароҳати олди. Улар орасида кексалар, болалар ва аёллар бор. Шу ўринда бир савол туғилади. Наҳотки, йўл ҳаракати қоидаларига риоя этиш шунчалик қийин бўлса? Ахир арзимаган бир лоқайдлик туфайли бир умрга мажруҳ бўлиб қолишликни ким ҳам хоҳлайди, дейсиз.

Урта Осиё темир йўлининг Тошкент йўл дистанцияси Тошкент — Ангрен ва Тошкент — Меҳнат оралиқларида аҳолига хизмат кўрсатади. Сизларга мурожаат қиламиз, тез юриб келаётган поездни дарҳол тўхтатиб бўлмайди. Бу Сизнинг, поездда келаётган йўловчиларнинг ҳаётига катта хавф ва қолаверса давлатимизга катта моддий зарардир. Шулар ҳақида чуқур ўйлаб кўринг!

ҚУЙИДАГИ ЙУЛ ҲАРАКАТИ ҚОИДАЛАРИГА ҚАТЪИЙ РИОЯ ЭТИНГ:

1. Темир йўлларни фақат тегишли белгилар қўйилган жойдагина кесиб ўтинг. Темир йўлни кесиб ўтиш учун кўтарма кўприклар, лаҳмлар, йўлаклардан фойдаланинг.
2. Темир йўлни кесиб ўтаётганда «Йўлдан ўтиш жойи» кўрсаткичи қўйилган жойдан фойдаланинг ва ўтаётганда ҳаракатдаги поезд, локомотив ва вагонлар йўқлигига тўла ишонч ҳосил қилинг.
3. Темир йўлдан поезд, локомотив ёки вагонлар яқинлашиб келаётганда уларнинг ўтиб кетишини кутиб туринг. Сўнг қарши томондан келаётган поезд йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, йўлни кесиб ўта бошланг.
4. Темир йўлга яқинлашиб келганингизда товушли, чироқли огоҳлантириш белгиларига ҳамда шлагбаум қай ҳолатда турганлигига эътибор беринг. Темир йўлни фақат шлагбаум очиқ вақтдагина кесиб ўтиш мумкин. Шлагбаум мавжуд бўлмаган жойларда темир йўл бўйлаб поездлар ҳаракати йўқлигига ишонч ҳосил қилинг.
5. Темир йўлларни кесиб ўтаётганда болаларнинг қўлидан ушланг ёки кўтариб олинг. Уларни бир дақиқа ҳам эътиборсиз қолдирманг, темир йўл яқинида ўйнашларига рухсат этманг.

ҚУЙИДАГИЛАР ҚАТЪИЯН ТАҚИҚЛАНАДИ:

1. Темир йўлларда юриш.
2. Поезд яқинлашиб келишига 400 м. қолганда йўлни кесиб ёки чопиб ўтиш.
3. Бир томондан келаётган поездни ўтказиб юборгач, қарама-қарши томондан поезд келаётган ёки келмаётганлигига ишонч ҳосил қилмагунча йўлни кесиб ўтиш.
4. Темир йўлни шлагбаум ёпиқ ва светофор чироғи қизил ёниб турган пайтда кесиб ўтиш.
5. Станцияларда поезд тагидан ва уларни айланиб ўтиш.
6. Темир йўл ёнидан юрганда 5 метрдан кам масофани сақлаш.
7. Темир йўл кўприги ва йўлакларидан ўтилганда пиёдалар учун кўрсатилмаган жойдан юриш.
8. Ёпиқ шлагбаум тагидан ўтиш, шлагбаум ёпилаётганда темир йўлга яқин чиқиш.
9. Электрлаштирилган йўл бўлинмаларида симёғочларга чиқиш ва осилиб ётган симларга қўл тегизиш.
10. Ерда ётган, узилган электр симларига 8 метрдан кам масофада яқин бориш.

Ўз соғлиғингиз, ўз ҳаётингиз — ўз қўлингизда. Уни асранг, авайланг!

В. М. МАШКИН,
Тошкент темир йўли дистанциясининг бошлиғи.

Миробод районидаги масъулияти чекланган

«ДУСТЛИК» ЖАМИЯТИ

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар бир ой мобайнида қуйидаги манзилгоҳда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, К. Цеткин кўчаси, 31-уй.

Тошкент шаҳар Бектемир районидаги «Лазурь» ширкати

ТУГАТИЛАДИ

Барча даъволар бир ой ичида қабул қилинади.

Чилонзор районидаги «Барно» фирмасининг савдо-сотиқ ишларига берилган рухсатнома (лицензия) йўқолганлиги муносабати билан

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар:

ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БУЛИМИ — 33-40-48.

АХБОРОТ, ТИЖОРАТ ВА ЭЪЛОНЛАР БУЛИМИ — 33-99-15.

● Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.

● Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.

● Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси 32. Газета офсет усулида А—2 форматида босилади.

Нашр кўрсаткичи: Г-118. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 20.00. 33457 нусҳа босилди. 1 2 3 4 5 6